

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XII

Broj 135

TUZLA, STUDENI 2004.

Cijena 1 KM, 4 Kn

*Blago svima koji čekaju Gospodina
(Iz. 30,18)*

HRVATSKI GLASNIK OSTAVIT ĆE VELIKI TRAG U POVIJESTI, JER JE ONO ŠTO RADI IZUZETNO VAŽNO

(F. Topić)

U mjesecu studenom bilo je toliko događanja da nismo mogli sve događaje ni zabilježiti, a on je tako brzo proletio. Podimo redom:

U Sjedinjenim američkim državama održani su izbori. Pobjedio je George Bush, te je ponovo izabran za predsjednika u narednom četverogodišnjem mandatu.

Dugotrajna bolest i smrt vođe Palestinskoga naroda Yasera Arafata.

U Bosni i Hercegovini obilježen je 25. studenoga Dan državnosti. U nekim dijelovima BiH se slavio, a u nekima nije. Hrvatski član Predsjedništva dr. Dragan Čović bio je domaćin prijema, jer predsjedavajući B. Paravac nije ni došao na primanje. Čović je tom prigodom rekao kako svi zajedno moramo uočiti napredak i ostvariti reforme kako bi se lakše dogovorili o mnogim pitanjima a i oko Dana državnosti i drugih državnih praznika. U Tuzlanskome kantonu svečano je proslavljen Dan državnosti.

Održana je konstituirajuća sjednica Općinskoga vijeća u Tuzli. Za predsjednicu je izabrana gospođa dr. sc. Nada Mladina.

U Zagrebu su od 12. do 20. studenoga održani Napretkovi dani - Dani kulture naroda Bosne i Hercegovine. Prikazan je dio bogatstva kulturne baštine Hrvata Bosne i Hercegovine. HKD Napredak Tuzla dostojno se predstavio na ovoj manifestaciji. Iskazana je želja svih sudionika i organizatora da ova kulturna manifestacija postane tradicionalna.

Katolički školski centri svečano su u Sarajevu obilježili deset godina postojanja i rada u Bosni i Hercegovini. Vrhbosanska nadbiskupija na čelu sa Vinkom kardinalom Puljićem i promicateljem školstva mons. dr. Perom Sudarom, biskupom, činila je sve što je mogla kako bi se ostvario plan otvaranja i rada Katoličkih školskih centara. Danas u BiH djeluje šest centara i trinaest škola. Centri su u Sarajevu, Tuzli, Travniku, Zenici, Žepču i Konjicu.

Visokoškolska ustanova Tehnološki fakultet Univerziteta u Tuzli obilježava u studenom četrdesetpet godina svoga veoma uspješnoga rada. Svečanost otvaranja Fakulteta upriličena je 13. studenoga 1959. godine.

Velika tragedija za hrvatski narod bila je okupacija Vukovara 18. studenoga 1991. Pred licem Europe i svijeta odigrala se strašna tragedija. Sjećanja što ih nosimo iz tih dana pokazuju do koje mjere može potamniti ljudski um. U Vukovaru su pale ideje ilirskoga pokreta i zakletva na bratstvu i jedinstvu kao "zjenica oka". Tijekom tromjesečne neravnopravne borbe bilo je na tisuće poginulih, ranjenih i nestalih. Otvoreni su u Srbiji koncentracijski logori za branitelje, žene, djecu i starce. Grad je ostao bez svojih crkava, muzeja, domova i tvornica, pa čak i bez drveća i ptica. U njemu je stao život. Vječna sramota na leđima zapadnih demokracija. Danas se, hvala Bogu, Vukovaru vraća život.

Prošlo je devet godina otkako je u Američkoj zračnoj luci u gradu Daytonu u Saveznoj državi Ohio, parafiran sporazum 21. studenoga 1995., koji je potpisan u Parizu 14. prosinca 1995. Sporazum su potpisali čelnici iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i tadašnje Jugoslavije. Rat je zaustavljen. Agresor je nagrađen. Hrvatski narod u BiH je loše prošao.

Radovali smo se kad smo doznali, da je naš Napretkovic g. prof. Čestmir Dušek, počasni doktor znanosti Univerziteta u Tuzli. Svečana ceremonija promocije i uručjenja počasnoga doktorata upriličena je 8. prosinca 2004. ČESTITAMO!

Deset godina kardinalske službe uzoritoga kardinala Vinka Puljića. Sveti Otac Ivan Pavao II imenovao je Vrhbosanskoga nadbiskupa Vinka Puljića kardinalom, u listopadu 2004., a u Kardinalski zbor je primljen na Konzistoriju 26. studenoga 1994.

Sa zahvalnošću i zadovoljstvom čestitamo desetu obljetnicu našem Kardinalu.

Marija Bistrica se dostojno, kako to i priliči velikom i dobrom čovjeku, oprostila od svoga župnika i ravnatelja Svetišta Majke Božje Bistričke msgr. Lovre Cindorija, koji je otišao u Zagreb u zbor kanonika prvostolnoga kaptola Nadbiskupije zagrebačke.

Uz nedjeljnu svetkovinu Krista Kralja u Nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke na središnjem misnom slavlju koje je predvodio pomoćni biskup zagrebački mons. Josip Mrzljak, u službu je uveden novi upravitelj svetišta vlč. Zlatko Koren. Rodom je iz Zagreba, a za upravitelja bistričkog svetišta došao je iz župe Kerestinec.

Prije dvanaest godina u studenom sastali smo se u Franjevačkome samostanu - pripremali smo prvi broj Hrvatskoga Glasnika. Bilo nas je mnogo, na čelu s gvardijanom fra Petrom Matanovićem. Još kod prvoga broja, daleke 1992. godine dali smo obećanje da ćemo redovno izlaziti i uputili smo poziv svima koji znaju, mogu i žele pomoći da list izlazi redovito s ciljem da se bori za naše interese, ne ugrožavajući pri tome interese drugih naroda. Opet kasnimo i ovim brojem. Možda iz objektivnih, a možda iz subjektivnih razloga. Malo nas. Trebaju doći novi, mlađi ljudi. Mi, neki smo se već zamorili. Imamo spremnih, stručnih i sposobnih ljudi, ali s jednoga šireg društvenog stanovišta, to su neiskorištene snage, nemaju akcije. Nalazimo se u teškim vremenima kada nema novaca i traži se volonterski rad u kulturnim društvima. Hrvatski Glasnik je bio u proteklom vremenu veza i poruka da se održimo u svojoj prepoznatljivosti te da budemo iskreni graditelji mira s drugima. Neka Hrvatski Glasnik bude nositelj i graditelj nade za budućnost. Hrvati ga trebaju prepoznati kao svoj glas, a svi drugi građani kao svoga susjeda, koji zna graditi zajedništvo.

U ovom broju Hrvatskoga Glasnika naći ćete još mnogo drugih zanimljivih članaka. Prosinac je mjesec svetkovina. Nezaobilazne su svetkovine u Adventu: sv. Barbara, sv. Nikola, Bezgrešno začecje Blažene Djevice Marije, sv. Lucija, te do Božića priredbe i manifestacije, koje će prirediti Franjevački samostan, HKD Napredak i druga hrvatska društva, a svakako od 29. studenoga svete mise, zornice.

Pozivamo drage naše čitatelje, da se javljaju s prilozima iz svoje sredine, iz svoga kraja, iz zemlje i svijeta, te da se pretplate na svoj list Hrvatski Glasnik.

J. N.

Dogovor pred prvi broj...

DOŠAŠĆE - DOLAZAK

Slaveći zornice počinjemo "udisati Božićnu atmosferu"

Došašće ili advent znači "dolazak". To je vrijeme iščekivanja. Mi čekamo dolazak Isusa Krista na naš svijet. Crkva o tome dolasku govori na trojak način: o Isusovu dolasku njegovim rođenjem prije 2000 godina, o Kristovu dolasku u našu nutrinu danas i o Njegovu dolasku u slavi na kraju vremena. Njegov dolazak prije 2000 godina ostvario se, ali ono važno za nas je - naša otvorenost Njemu sada.

Liturgijska godina završila je svetkovinom Krista Kralja. Krist je Kralj - bilo je potrebno pitati se o kakvom je to kraljevstvu riječ. Kralj komu je prijestolje križ, kruna trnova, ismijan, ostavljen od svih, a ipak vlada. Njegova vladavina i svemoć je svemoć ljubavi. On do kraja ljubi i kad je mržnja na vrhuncu, On ostaje do kraja svemoćan. Stoga je bilo potrebno na kraju jedne liturgijske godine vidjeti koliko je mudrost Božja zavladała nama ili smo se otvorili drugoj moći; moći koja želi drugima vladati, ali koja pred križem i mudrošću Božjom postaje nemoć.

Ako smo minulu liturgijsku godinu doživjeli kao neuspjeh ili tek neznatan korak u svom duhovnom životu, pouzdavajući se u sredstva strana Ljubavi, ponovno smo na početku prihvaćanja mudrosti Božje, koja nam dolazi i pokazuje uvijek drugačiji ali siguran put do radosti. U došašću iščekujemo Njegov dolazak, počinjemo iznova prihvaćati logiku Ljubavi koja dolazi na odveć jednostavan način.

Iz latinske riječi *advenire* izvodimo riječ dolazak, advent, ali i riječ pustolovina, avantura. Kad Bog dođe k nama onda je to za nas već pustolovina. Sve naše rutinizirane izvjesnosti tada se slamaju. Mnogo je bajki koje pripovijedaju o tome da netko očekuje Božji dolazak. Pripravljaju svečani objed, ali mu se uvijek ispriječe drugi. Siromah kuca i moli za pomoć. Bude odbijen. Dolazi mladić, ali i on ometa čekanje Božjeg dolaska. Bog je zapravo dolazio na jednostavan način, ali mi smo ostali upiljeni u svoje slike o Njemu da nismo ni slutili da je mogao dolaziti tako jednostavno. Uvijek očekujemo nešto čudesno i ne zapažamo kako nas Bog susreće po mnogim ljudima koji nas okružuju. Bog dolazi u svakom trenutku. Tako govore mistici.

Stoga na početku duhovne pripreve počnimo se otvarati Mudrosti koja dolazi tako jednostavno. Otvoriti se Njemu znači biti spašen, osloboditi se svoje otuđenosti, svoje raskidanosti i na jedan novi način doći k sebi. "Bog ne očekuje od nas nešto, nego nas same". (K. Spiecker). Zato je važno početak, u kom je naglašeno iščekivanje, ozbiljno shvatiti, kako bismo i na koncu ove liturgijske godine prepoznali da je Ljubav ta koja uvijek treba nadahnjivati naš život i da jedino tako možemo rasti. Ali svjesni da vjera obećava siguran dolazak - ali ne uvijek i udoban put. "Vjernik nije tek ljudsko biće koje živi iskustvo duhovnoga. Više od toga: on je duhovno biće koje prolazi kroz iskustvo ljudskoga" (Wajne W. Dyer).

M. K.

Početi od sebe

Takav je naraštaj onih koji traže njega...(Ps 24,6)
Pitanje jednog novinara Majci Tereziji:
"Što mislite, što bi se trebalo promijeniti u Crkvi?"
Njezin odgovor: "Vas i mene".

Granica između "prije Krista" i "poslije Krista" ne teče vidljivo kroz povijesno vrijeme i ne da se označiti na zemljopisnoj karti, ona ide posred našeg srca. Ako živimo iz sebičnosti i sebeljublja, i danas smo "prije Krista". U ovo vrijeme Došašća molit ćemo Gospodina da nam dadne da sve manje živimo "prije" Krista, a niti "poslije" Krista, nego uistinu s Kristom i u Kristu: s njime, koji je Krist jučer, danas i u vijeke (Heb 13,8).

JOSEPH RATZINGER

PROSLOV MONS. PERE SUDARA, PROMICATELJA KATOLIČKIH "ŠKOLA ZA EUROPU"

U ŠKOLAMA I DJEČJIM DUŠAMA GUBI SE ILI DOBIVA ZA ILI PROTIV ČOVJEKA

Ideju otvaranja katoličke škole u Sarajevu začela je nedaća rata, a rodila želja za mirom. Nedaća je prijetila nestankom, a želja je vapila za opstankom. Kažu da je zatvor najplodnije mjesto ideja i planova. Čini se ponajprije zato što je zatvorenik svjestan da vlastite ideje ne mora ostvarivati, a one mu pomažu izdržati. Sarajevo, je, kao simbol cijele BiH, 1992.-1995. bio puno više i puno gore od zatvora osuđenih na smrt. I to na više načina nego to želimo i možemo priznati. Ali ono se pretvorilo u neuništivo kljajište želje za životom. Život je najvrjedniji, a možda i najdraži u trenutku smrti! Zlo pokrene nevjerojatne snage dobra. Tu je tajna kako zlo, unatoč svojoj povremeno stravičnoj moći, nikada nije do kraja pobijedilo u čovjeku. I zasigurno neće! Ali iz toga i imperativ - vjerovati da smrt neće odnijeti konačnu pobjedu nad životom.

KATOLIČKA CRKVA U BiH SUPROTSTAVILA SE PODJELAMA MEĐU GRAĐANIMA I NARODIMA

Iz pukotina i ruševina komunizma izgmizala je i u glave mnogih ljudi ugmizala ideja otrovnica da između bijela i crna ne smiju postojati nijanse. Što će reći da je ljude i narode u BiH trebalo u svemu jednakima učiniti, ili ih, ako to nije moguće, jednom od te dvije temeljne boje označiti i nespojivo zauvijek odvojiti. U provedbi toga dobro razrađenog plana bila su dopuštena sva sredstva. A škole i dječje duše bile su i ostale mjesta u kojima se konačno gubi ili dobiva bitka za ili protiv čovjeka. U njima uspijevaju, ili propadaju ideologije. Svojim nastavnim planovima i programima škole u BiH trebale su zajamčiti trajnu podijeljenost, nepomirljivost i posvemašnju isključivost svih različitosti.

Božansko u Crkvi pokazuje se najautentičnijim u njezinoj nesprenosti prihvatiti neljudsko u ljudskim srcima, planovima i djelima. Zapravo, ona i jest po tome i utoliko Kristova. Koliko god se danas, iz različitih namjera i potreba dnevne politike, s mnogih strana željelo prikazati drugačije, Katolička Crkva u BiH prije, tijekom i nakon rata suprotstavila se neljudskim i nemoralnim podjelama među građanima i narodima BiH. Njezino suprotstavljavanje nije bilo i nije ostalo samo na riječima. I Katoličke "Škole za Europu" jedno su od njezinih konkretnih "ne" pokušajima razdvajanja i onoga što ljudi, ne samo u BiH, nikada nisu mogli, a Bog, očito, na njihov način nije htio podijeliti. Stoga je Vrhbosanska nadbiskupija 1994. prva sredstva koja su joj darovana, a pretekla su od suhog kruha i nužnoga ruha, uložila u obnovu devastirane školske zgrade u vlasništvu Provincije Kćeri Božje Ljubavi na Banjskom Brijegu i zajedno s Upravom te Provincije vrata škole otvorila ne samo katoličkoj i hrvatskoj, nego i svoj djeci koja su to željeli i žele. To je bio naivno smjeli početak pothvata koji se, poput zdravog djeteta, snagom života oteo iz drhtavih ruku plašljivih roditelja. Iako ni Nadbiskupija ni Provincija materijalno nisu mogle i ne mogu stati iza ovoga projekta, već danas mogu i smiju biti skromno ponosne zbog ondašnjeg povjerenja i spremnosti odvojiti osobe koje su se, kao ravnatelj, zamjenice ravnatelja, nastavnici i profesori nesebično založili u nastajanju i rastu ovih škola. U osobama uzoritog kardinala Puljića i provincijalne glavarice s. Snježne izričito zahvalnost Vrhbosanskoj nadbiskupiji i Provinciji Božje Providnosti Družbe Kćeri Božje Ljubavi. Izraze zahvalnosti upućujem i

Mons. dr. Pero Sudar, biskup

Misno slavlje predvodio je uzoriti Vinko kardinal Puljić

Zborovi KŠC-a

Hrvatskoj provinciji sestara Klanjateljica Krvi Kristove i Sestara Milosrdnica te Hrvatskoj salezijanskoj provinciji, koje materijalnim dobrima i ljudskim potencijalom sudjeluju u ovome projektu.

BROJKE KOJE GOVORE

U deset godina porača, koje su po uvjetima života više produžetak rata nego početak istinskoga mira, zamisao Katoličkih "Škola za Europu" je, baš kao i njezini učenici, rasla. Od 543 upisanih u studenome 1994, broj učenika je do studenoga ove godine narastao na 4214! U trinaest škola upisalo se 8466, a završilo osnovnu ili srednju naobrazbu 3909 učenika. Iz Katoličkih "Škola za Europu" u devet godina je izašlo 2137 maturanata. Što to znači ilustrira i podatak da je, primjerice, iz Nadbiskupske gimnazije u Travniku u 50 godina njezina postojanja izašlo 637 maturanata! U Zemlji s najvećom stopom nezaposlenosti u Europi, u ovim školama trenutačno svoju skromnu egzistenciju osigurava 420 djelatnika. Zahvaljujem kantonalnim i županijskim ministarstvima za financiranje naših djelatnika! Rast broja učenika tražio je prostorne, materijalne i organizacijske uvjete. Njih nije moguće pretvoriti u brojke. U ovoj zemlji postoji kletva "Dabogda ti majstori u kući bili!" lako nastala u davnim vremenima, izreka je u ovim našim dobila svu svoju težinu i poprimila neku oporu gorčinu. Ono što se drugdje pretpostavlja, ovdje treba mjesecima i godinama moliti pa i sudskim putem dokazivati ili braniti. I na kraju, na pravdi Boga, izgubiti! Jer negdje u glavama ljudi vibrira uvjerenje da "Crkva ima para" i da ih od nje nije teško dobiti. U nimalo naklonjenim uvjetima, dapače, za potrebe Katoličkih "Škola za Europu" bilo je nužno obnoviti 15.445 m² do zidova ogoljenoga školskog prostora. I sagraditi 16.493 m² novoga. Koliko je to koštalo, nije lako ni izračunati. Ipak, svaka marka je morala biti po stotinu puta izbrojena i odvađnuta. Ali neka njihov iznos danas ostane tajna ljudske dobrote! A još toliko je trebalo priskrbiti da namještaj, učila, tekuće potrebe. Tomu treba pribrojiti 4.500 m² koje je za KŠC u Žepču do sada izgradila i financirala Hrvatska salezijanska provincija iz Zagreba. Poruka glasi da namještanje ljudskih prava i izgradnja mira nisu nigdje, a napose u BiH, jeftini i ne ostvaruju se samo lijepim, makar i dobronamjernim, pričama. Ali nepoštovanje ljudskih prava i ravnopravnosti naroda je, po cijelome svijetu, a u BiH daleko, daleko skuplje. I u čisto materijalnim kategorijama, To je bolno iskustvo ljudi ove Zemlje.

U SVIM VREMENIMA TREBA ČINITI DOBRO

Ovo malo čudo dobrote u vremenima zla i siromaštva bilo je moguće zahvaljujući ljudima koji su ovoj zemlji umjesto riječi bili spremni ponuditi djelo. Sjećanje na 19. studenog 1994. i otvaranje KPC-a "Sv. Josip" u Sarajevu nije zamišljeno kao slavlje jer za istinska i utemeljena slavlja u ovoj će zemlji trebati još čekati. Ali jest i želi biti mala poruka da je u svim vremenima moguće i potrebno činiti dobro. Uz to, ovo naše današnje druženje željeli smo kao prigodu da izgovorimo ljudsko HVALA ustanovama i ljudima koji nisu prihvatili tvrdnju da je ova zemlja nepovratno izgubljena i da se njezinim stanovnicima ne može i ne treba i preko Crkve

pomoći. Lista imena koja su, čvrsto vjerujem, zapisana u "Knjigu sa sedam pečata" odviše je duga, a da bih ih ovdje i sada mogao sve spomenuti. Vjerujem da to mnogi ne bi ni željeli. Poput one starice, prognane još u Drugom svjetskom ratu, koja mi napisala je za ove škole čula na nekom mome predavanju i da će za njihove potrebe od mirovine redovito slati svoj prilog, dodajući: "Ne trebate mi zahvaljivati niti mi pisati. Kad moj prilog prestane dolaziti, znajte da sam umrla."

Desetinama naših znanih i neznanih dobrotvora, od kojih su neki i nazočni, u srcu zahvaljujem! Ipak mi dopustite poimence spomenuti barem one ljude i ustanove bez čije materijalne pomoći ovih škola ne bi bilo. Danas s najdubljom zahvalnošću mogu reći da su, kao na svojim stupovima nosačima, zdanja naših školskih centara sagrađena ili obnovljena na dobroti tisuća katolika, ali i drugih nam, prije svega, preko Renovabisa i Biskupske konferencije Italija velikodušno pomogli. U voditelju Renovabisa P. Eugenu Hillengassu i njegovu danas ovdje nazočnome nasljedniku P. Siegfriedu Demuthu zahvaljujem njemačkim katolicima i svim djelatnicima u Renovabisu, koje danas među nama zastupa g. Herbert Schedler. Mons. Piergiuseppe Vacchelli, tajnik BKI i predsjednik Odbora za humanitarne djelatnosti Konferencije i gospođa Onorante, nama su danas živi znak razumijevanja i blizine koju je predsjednik BKI, uzoriti kardinal Ruini svojim pohodom Sarajevu i našoj školi za Bogojavljenje 1995. pokazao i od tada do danas dokazao. Vama poštovani mons. Vacchelli, a preko vas Predsjedniku, svim članovima Konferencije i Odbora i svim katolicima u Italiji najiskrenije zahvaljujem. Zahvaljujem Vladi Republike Hrvatske koja nam je u najpotrebnijem trenutku pritekla u pomoć darovavši 1994. namještaj za škole u Sarajevu. Danas je s nama veleposlanik Vrbošić i molim ga da našu zahvalnost prenese Vladi i narodu Republike Hrvatske. Zahvaljujem i Vladi Savezne Republike Njemačke, koju danas predstavlja gosp. Bernt Abels, zamjenik veleposlanika u BiH. Iako njihovi predstavnici nisu ovdje, s osjećajem najdublje zahvalnosti danas želim spomenuti: "Kirche in Not" iz Koenigsteina, "Sternsinger" iz Aachena, "Alpini" iz Milana, Papiński fond i BKA iz SAD, Caritas iz Verone, Katoličku akciju iz Rima, Autonomna pokrajina Alto-Adicce, Seud-Tirol.

PROLAZAK KROZ IGLENE UŠICE SUPROTSTAVLJENIH IDEOLOGIJA I VIĐENJA

Materijalna su sredstva bitna jer bez njih otvaranje i život naših škola ne bi bilo moguće organizirati. Međutim, ona ne bi bila dostatna. Bila je nužna velika mjera razumijevanja. Već sam spomenuo, jer sam morao, bezbroj nepotrebnih prepreka koje nije bilo i još nije lako svladati (ovdje ću spomenuti samo slučaj Tuzle gdje smo uz svu potrebnu dokumentaciju sagradili zgradu KŠC i u njoj već četvrtu godinu organiziramo nastavni proces bez rješenja pravno-imovinskih pitanja posjeda kojeg je stvarni vlasnik KC, kao i Travnika, gdje uz svu otvorenost s naše strane, ne nailazimo na razumijevanje odgovornih u strukturama vlasti). Njima treba pribrojiti velik broj pojedinaca i ustanova koje je trebalo i uvijek iznova treba uvjeravati u potrebu i korisnost ovih škola i naše pravo na njih. Gotovo je nevjerojatno kako su, u samo deset godina, ideja i život ovih

DESETA OBLJETNICA KATOLIČKIH ŠKOLA ZA EUROPU

PROGRAM

Sarajevo, subota 13. 11. 2004.

- 10:00 SVETA MISA u crkvi "Kraljice svete krunice"
- 11.30 AKADEMIJA višenamjenska dvorana
- Himna "Škola za Europu" tekst: učenici KŠC-a,
- Proslov Mons. dr. Pero Sudar, biskup Promicatelj "Škola za Europu"
- "Škole za Europu" KŠC Sarajevo
- Pozdrav gostiju
- Folklorne skupine "Škola za Europu"
- Igrokaz "Put preobraženja" don A. Stojić, KŠC Žepče
- Recital KŠC Travnik
- "Želim, želim" tekst i scenska postava: gđa. J. Iličić, KŠC Tuzla
- Hvala Izvode zborovi KŠC-a

škola prošli i prolaze kroz iglene ušice suprotstavljene ideologije i viđenja BiH, ali i mjesta i uloge Katoličke Crkve u njoj. S jedne strane napadani smo zbog nedovoljne osjetljivosti za različitosti, tj. za ono što je samo hrvatsko i katoličko. S druge smo strane sumnjičeni za urotu protiv zajedništva i suživota. A mi nismo i ne želimo ni jedno ni drugo, onako kako su to onda ratom raskrajali jednim, a danas nametnutim rješenjima i pravom jačega kušaju skrojiti drugi. Mi smo se trudili i trudimo se oko jednoga i drugoga, uvjereni da bi zajedništvo bez poštivanja različitosti bila fikcija i da različitosti u BiH ne mogu opstati bez zajedništva. Na otvaranju ovoga Centra, prije deset godina, dok se u Sarajevu masovno ginulo, rekao sam: "...ovdje se razara ono najsvetije u čovjeku, njegov duh, koji nije i ne može se zvati ljudskim, ako nije slobodan... Tko god zatire ljudski duh i kulturu... ne šteti ni ljudskih života. Najteže posljedice ovoga stradanja ostaju u dušama i srcima djece... A u njima je budućnost naroda i ove Zemlje. Stoga bismo željeli pridonijeti ozdravljenju njihove sadašnjosti i da bismo pomogli spašavanju naše budućnosti. Zato nam je želja da žu ovu školu' (kao u onu iz 1848. u Varcaru ili u Nadbiskupsku gimnaziju iz 1882. u Travniku), kako napisala fra Antun Knežević, a ponovi nadbiskup Stadler židu djeca svih vjerezakona i naroda da se nauče skladovati te u budućnosti skladuju'. Zadaća Katoličkih "Škola za Europu" u BiH je pomoći mladim generacijama ove Zemlje shvatiti i prihvatiti da se ovdje sebe i svoje voli samo prihvaćajući drugoga i poštujući tuđe. To je baština naše prošlosti i zalag naše budućnosti. Ona nam je od Kneževića i Stadlera, koliko god ih se pokušavalo suprotstaviti, u amanet ostala i poslanjem nam postala!"

➡ ➡ ➡ Nastavak na strani 13

U Bosni i Hercegovini obilježen 25. studeni - Dan državnosti

**DR. DRAGAN ČOVIĆ
DOMAĆIN PRIJAMA**

Član Predsjedništva BiH **Dragan Čović** bio je domaćin na prijemu u povodu obilježavanja 25. studenoga, Dana državnosti BiH. Prijam je za predstavnike javnog, političkog, vjerskog i kulturnog života BiH, članove diplomatskog zbora

i predstavnike međunarodne zajednice održan u zgradi Predsjedništva BiH.

Svečanom prijemu, kako je i najavio nije prisustvovao Borislav Paravac, predsjedavajući Predsjedništva BiH, član Predsjedništva BiH iz reda srpskog naroda jer, kako je izjavio, ne priznaje 25. studeni kao Dan državnosti BiH.

Čestitke prigodom Dana Državnosti BiH uputili su mnogi dužnosnici političkog i javnog života iz BiH i svijeta. Visoki predstavnik u BiH **Paddy Ashdown** uputio je otvoreno pismo građanima BiH, koji se slavi u tjednu u kojoj narodi BiH obilježavaju i devet godina nakon preliminarnog potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma.

Svečane sjednice Skupštine TK i Općinskog vijeća Tuzla

U povodu Dana državnosti BiH jučer je u dvorani Bosanskog kulturnog centra u Tuzli održana svečana sjednica Skupštine TK, a u Narodnom pozorištu Tuzla Općinskog vijeća Tuzla. Centralne referate podnijeli su **Amir Fazlić, predsjedavajući Skupštine TK** i **Jasmin Imamović, načelnik općine Tuzla**.

Predsjedavajući Skupštine TK, **Amir Fazlić** je još jednom podsjetio na 25. studeni 1943. godine, kada je u Mrkonjić Gradu donesena povijesna odluka, kojom je obnovljena bosanska državnost.

Čuvali su je i branili svi oni koji su znali da narod može opstati samo u svojoj državi, cjelovitoj, demokratskoj Bosni i Hercegovini - rekao je Fazlić.

Načelnik Tuzle **Jasmin Imamović** osvrnuo se na historijat Bosne i Hercegovine ističući

bezuspješne pokušaje razbijanja njene cjelovitosti i jedinstva njenih naroda. Obraćajući se prisutnima, među kojima je bio i hrvatski konzul u Tuzli, načelnik Tuzle je istakao da je jačanje antinacionalizma i temelja države jedini put ka prosperitetu.

- Naša zemlja je i pored pokušaja destrukcije ustala i vratila snagu. Neka nam tolerancija bude nada za bolju budućnost. Potreban nam je učinkovit sustav za ekonomski preporod države - poručio je načelnik Imamović.

Delegacije Skupštine i Vijeća su, u znak sjećanja na žrtve minulih ratova, na Partizanskom spomen groblju i groblju civilnih žrtava na Slanoj banji položili vijence.

Ku. - J. Ša.

SVETA
STOLICA
PAPA
ČESTITAO DAN
DRŽAVNOSTI BiH

Papa Ivan Pavao II. uputio je članu Predsjedništva BiH Sulejmanu Tihiju, bosanskohercegovačkim dužnosnicima i građanima čestitku u povodu 25. studenoga, Dana državnosti BiH. U čestitki se, uz ostalo, kaže: "Podržavam Vaše napore u pravcu jačanja države, solidarnosti i poštivanja različitih duhovnih i kulturnih vrijednosti u Vašoj zemlji".

KONSTITUIRAJUĆA SJEDNICA OPĆINSKOGA VIJEĆA TUZLA

Dr. Nada Mladina izabrana za predsjedavajućeg

Međustranački dogovori, započeti nakon preliminarnih rezultata općinskih izbora, oko davanja povjerenja kandidatima za predsjedavajućeg Općinskog vijeća Tuzla, Damjanu Nišandžiću (HDZ) i Nadi Mladini (SDP) jučer su ozvaničeni na konstituirajućoj sjednici ovog zakonodavnog tijela. Nakon verifikacije mandata vijećnika, sa 18 glasova za i 10 uzdržanih (SDA, HDZ i BOSS) za predsjedavajućeg OV je izabrana **Nada Mladina**.

Osim potvrđivanja mandata vijećnicima i formiranja komisija i odbora, na jučerašnjoj sjednici usvojena je inicijativa da iz općinskog proračuna finansijski pomogne angažiranje advokata osoba za koje je Haški tribunal bijeljinskom tužilaštvu dostavio oznake A, B i C u vezi sa navodnim zločinom

29 vijećnika položilo zakletvu
Direktor Bosanskog kulturnog centra
Tuzla, **Salko Bukvarević (SDA)** odbio je mandat za vijećnika u OV Tuzla zbog nespojivosti funkcija, te je zakletvu položilo 29 vijećnika. Komisija za izbor i imenovanja OV Tuzla će na idućoj sjednici odrediti o izboru zamjene za vijećnika **Salku Bukvarevića**.

počinjenim 15. maja 1995. godine na Brčanskoj Malti u Tuzli. O visini sredstava koja će biti izdvojena, vijećnici će raspravljati na narednoj sjednici.

Vijećnici OV Tuzla će Vladi TK uputiti prijedlog da se i iz kantonalnoga proračuna izdvoje sredstva za obranu svih 58 osoba protiv kojih se vodi istraga u predmetu „Brčanska Malta“.

- Mi kao građani svjedoci smo tog događaja i ne možemo biti po strani i gledati što će se događati s osobama u tom predmetu. A bez

ove inicijative bi tako izgledalo - istaknula je Nada Mladina.

Vijećnici su istakli da su najavljene optužnice u ovom slučaju rezultat neznanja, te da ne treba dozvoliti da se obrana slobode građana Tuzle posmatra kao zločin, te da se i nevladin segment društva, poput medija i komisija za ljudska prava, javnosti predoči dokumente o zbivanjima 15. maja 1992. godine na Brčanskoj Malti.

J. Šarac

DR. SC. NADA MLADINA

Dijalog, otvorenost i iskrenost donose boljitak

- Aktivnim političkim angažmanom želim doprinijeti razvoju građanskog i civilnog društva u Tuzli. Općenito, rad Vijeća i samo Vijeće ne smije biti poligon političkog nadmudrivanja. Svi moramo biti konstruktivni i doprinositi boljem životu građana, a ja ću se truditi da kao predsjednica budem što bolji koordinator vijećničkog rada, ističe dr. Nada MLADINA, predsjednica Općinskog vijeća Tuzla

Razgovarao: **Nikola J. IVANOVIĆ**

Rođena je u Tuzli 23. veljače 1947. godine, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Medicinski fakultet završila je 1970. godine na Sveučilištu u Zagrebu. Zaposlila se u Medicinskom centru Tuzla i nakon završenog pripravničkog staža radi u oblasti primarne, a kasnije kliničke dječje zdravstvene zaštite. Specijalizaciju pedijatrije završila je u Zagrebu gdje je završila i postdiplomski studij "Zaštita zdravlja majke i djeteta". Magistrirala je 1984. godine u Zagrebu, a doktorirala na Univerzitetu u Tuzli 1995. godine. Od osnivanja radi na Medicinskom fakultetu Univerziteta Tuzla. U zvanju je docenta. Rukovodilac je predmeta "Zaštita razvojnog doba" na Rehabilitacijsko-edukacijskom fakultetu Tuzla i predavač na Visokoj zdravstvenoj školi. Vodi Odjel intenzivne njege Klinike za dječje bolesti UKC Tuzla. U zvanju primarijusa je od 1986. godine. Objavila je preko 60 stručnih i naučnih radova iz oblasti medicine. Autor je dviju knjiga. Sudjelovala je na brojnim kongresima i simpozijima. Član je redakcijskog odbora "Medicinski arhiv" Bosne i Hercegovine. Stručno usavršavanje osim na klinikama zemalja bivše Jugoslavije, obavljala je u Buffalo Childrens Hospital New York USA, te UZ Gent, Belgija. Predsjednica je Etičkog komiteta Univerzitetsko kliničkog centra Tuzla.

Osim stručnog rada aktivno se uključuje u akcije pomoći za ostvarivanja prava djece i djeluje aktivno u organizaciji "Naša djeca", "Zemlja djece". Počasni je član internacionalne organizacije za prava djece "Amici Regio Children", Regio Emilia, Italija. Jedan je od osnivača Foruma građana Tuzle i njegov dopredsjednik. Veoma je aktivna i jedan od osnivača Srpskog građanskog vijeća BiH te jedan od dopredsjednika. Član je asocijacije neovisnih intelektualaca "Krug 99" Sarajevo. 1994. godine bila je jedina žena u delegaciji Srpskog građanskog vijeća koja je posjetila u vrijeme ratnih sukoba nevladine organizacije u Srbiji i Crnoj Gori u namjeri da doprinese prekidu informativne blokade te u neposrednom razgovoru s običnim ljudima iskaže svoja stanovišta o strahoti rata i njegovom besmislu. "Žene u crnom protiv rata" iz

Beograda redovno su je uključivale u svoje aktivnosti od kojih je posljednja sudjelovanje na Svjetskoj konferenciji "Žene u crnom" protiv rata u Marina di Massa, Italija. Aktivni je zagovarač i edukator o ljudskim pravima, fokusirana na manjinske i zanemarene grupe. Njen rad pomaže prvenstveno djeci, ženama, zanemarenim manjinskim grupama,

očuvanju multietničkog bića Bosne i Hercegovine. Na lokalnim izborima 2004. izabrana je za predsjedavajućeg općinskog vijeća Tuzla. Član je Međunarodnog Foruma Bosna od njegovog osnivanja, a ove godine izabrana je za člana Upravnog vijeća te dopredsjednicu ove nevladine međunarodne organizacije.

MLADINA: - Od osnivanja Medicinskog fakulteta u Tuzli sam angažirana u nastavi, najprije kao asistent, pa viši asistent, a sada sam docent drugi izborni period. Moj maksimalni angažman je na predmetu Pedijatrija na Medicinskom fakultetu, uz jedan dio na predmetima Urgentna medicina i Porodična/obiteljska medicina.

Rukovodilac sam predmeta "Zaštita razvojnog doba" na Rehabilitacijsko-edukacijskom fakultetu Univerziteta Tuzla. I na tom fakultetu radim od osnivanja za što sam povodom 10. godišnjice dobila i priznanje. Predajem i na novoosnovanoj Visokoj zdravstvenoj školi pri Medicinskom fakultetu Tuzla. Iako nema ravnopravnosti u vrednovanju ispunjene su moje ambicije da korektno obavljam svoj pe-

HG: Gospođo Mladina, ovaj razgovor vodi mo uz eho dječjeg plača i u vrlo skućenom uredu, jedva većem od dimenzija tri sa tri metra. Gdje se nalazimo?

MLADINA: - Došli ste u Kliniku za dječje bolesti Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla, a ovo je odjeljenje intenzivne njege kojim rukovodim.

HG: Zar Vaš radni prostor nije mogao biti veći, a po svemu ga zaslužujete?

MLADINA: - Tako su arhitekti odredili.

HG: Osim što ste liječnica, Vi ste i profesorica na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Tuzli.

MLADINA: - Ne, ja sam docent.

HG: Mogli ste, a koliko znam i trebali imati zvanje izvanrednog ili redovitog profesora. Je li do zastoja došlo Vašom ili tuđom krivicom, ako krivica postoji.

MLADINA: - Stvorene su okolnosti da bude "mojom krivicom". One su subjektivne prirode. Naime, bez obzira na moju spremnost i stručnost u vrijeme reizbora nisam imala mentorstvo za magistarski rad, a to je jedan od preduvjeta za izbor u više zvanje. Istovremeno, drugi nastavnici imali su po nekoliko mentorskih angažmana. Tako je "mojom krivicom" Senat Univerziteta odlučio da me bira ponovo u docenta. U toku mog školovanja ovo je prvi put da nešto ponavljam, ali se ne osjećam neuspješnom. Naime, svi se moramo učiti cijeli život i oni kojima su prava uskraćena i oni kojih ih sebi previše daju.

HG: Od kada radite i na fakultetu, koji predmet ili predmete predajete?

dagoški rad, da svoje znanje prenosim mladim ljudima i da maksimalno doprinosim razvoju Univerziteta Tuzla.

HG: S obzirom na specifičnost novine za koju razgovaramo, ja ću pitati hrvatskim jezikom. Na kojem jeziku ćete Vi odgovarati?

MLADINA: - Ja ću odgovarati, također, na hrvatskom jeziku. Znam govoriti i razumijem sve BiH jezike, kao sve jezike zemalja bivše Jugoslavije. Hrvatski jezik moj je školski jezik jer sam studij, dodiplomski, postdiplomski, specijalizaciju, mentorstvo za magistarski rad i doktorski rad pohađala na Sveučilištu u Zagrebu.

PONOSNA SAM NA DOBIVENI BROJ GLASOVA

HG: Na lokalnim izborima dobili ste 2.980 glasova, a po mojim procjenama, s obzirom na liječničku profesiju i Vašu nesumnjivu uspješnost, zaslužili ste daleko veći broj. Molim Vas za komentar!

MLADINA: - Vrlo sam ponosna na broj glasova koji sam dobila. Zahvaljujem se na Vašim procjenama, ali u svim analizama i ocjenjivanjima moramo imati u vidu i broj građana koji su izašli na izbore. Da je izašao veći broj i ja i ostali kandidati dobili bismo veći broj glasova.

HG: Djelujete prenježno, prefinjeno, svilenkasto, a ušli ste u prijavu, surove, za balkanske i bh. prilike sirove političke vode. Što Vam je to trebalo?

MLADINA: - Hvala Vam na komplimentima.

HG: To su samo konstatacije, a ne komplimenti.

MLADINA: - Ipak su i komplimenti. Ako sam osoba kakvom me opisujete i doživljavate, a uspjela sam proći na izborima, onda je to izuzetan uspjeh. Aktivnim političkim angažmanom želim doprinijeti razvoju građanskog i civilnog društva u Tuzli.

HG: Otkako postoji dužnost predsjednika općinskih vijeća u Tuzli je na toj poziciji prvi put dama.

MLADINA: - Mislim da se to dogodilo i da se trebalo dogoditi slijedom prirodnog toka.

HG: Vašim, muškim, prethodnicima bilo je puno lakše raditi, jer su imali natpolovičnu, dvotrećinsku ili čak dominantniju većinu. Vi imate nešto manje od pola vijećnika - 14 od 30. Što mislite kako ćete se snaći u aktualnom stranačkom šarenilu?

MLADINA: - Općenito rad Vijeća i samo Vijeće ne smije biti poligon političkog nadmudrivanja. Svi moramo biti konstruktivni i doprinositi boljem životu građana, a ja ću se truditi da kao predsjednica budem što bolji koordinator vijećničkog rada.

HG: Dosadašnji predsjednici Općinskoga vijeća Tuzla su, manje - više i sa časnim izuzetcima, bili "kraljice bez portfelja." Poznajući Vašu energičnost, upornost i odlučnost, nameće mi se pitanje tko će koga slušati, a tko kome naređivati, Vi načelniku Jasminu Imamoviću ili načelnik Vama?

MLADINA: - Ovo energičnost, upornost i odlučnost, i Vaše ranije konstatacije o mojoj svilenkastosti ne idu baš zajedno.

HG: Sklon sam tvrdnji da idu? Objedinjene - energičnost, upornost, odlučnost i nježnost, često su neophodni za uspješno izvršavanje zadataka.

MLADINA: - Slažem se, mada mi ono o svilenosti nekako dvorski djeluje. U kampanju sam se uključila kako bih najuspješnijem načelniku općine svojim doprinosom pomogla da nastavi s progresivnim razvojem Tuzle. Lično ću učiniti sve da Vijeće bude u funkciji građana, kao što je i načelnik u toj funkciji. Sve ono što mi se bude učinilo da bi moglo biti bolje ili da treba imati rezervu prema nečemu, a u koliziji je s našim osnovnim ciljevima, to ću reći gospodinu Imamoviću, iskreno i otvoreno. Samo dijalog, otvorenost i mogućnost da jedni druge saslušamo može donijeti boljitak.

NOVAC MI JE U DRUGOM PLANU

HG: Apsolutnoj većini vijećnika angažman treba i dobro je došao novčani paušal od 350 KM. Procjenjujem, pa čak i tvrdim, da u Vašem slučaju novac nije presudan, ako je imao ikakvog utjecaja na odluku da se politički angažirate.

MLADINA: - Ne bih mogla podržati Vašu tvrdnju o financijskim interesima kolegica i kolega vijećnika. To je Vaš utisak. Ja ne znam ni koliki je paušal, niti kojom

dinamikom se isplaćuje. Meni se čini da bi sve bilo, makar malo bolje, da nije tih paušala. Ljudi bi drugačije kristalizirali svoje stavove i manje bili skloni kalkulacijama. To je ono što građane najviše može povrijediti i to govorim s aspekta građanina. Ponavljam, cilj mi je bilo da pomognem u izgradnji građanskog i civilnog društva, da sačuvamo građanski duh Tuzle. To će biti moj svakodnevni politički cilj - bez prebrojavanja, ali uz uvažavanje i najbrojnijih i najmalobrojnijih.

HG: Još kada bi svi prihvatili da rade bez paušala, što ste Vi radili kao predsjednica SSRN-a (Socijalističkog saveza radnog naroda) u Tuzli, prije prvih višestranačkih izbora 1990. godine.

MLADINA: - Jesam bila tada angažirana na toj funkciji, ali sada nemam pravo govoriti o volonterskom političkom angažiranju, niti nametati neke svoje modele. Ustrojeni su novi modeli i nova pravila igre. Ja imam sreću da imam radno mjesto i na njemu redovno dobivam platu, koja nije adekvatna zaslugama i radnom angažmanu. Međutim, treba biti svjestan da mnogi ljudi nemaju ni posla, ni plate i nemaju nikakve perspektive. S te strane meni je lakše i politički raditi.

HG: Prastara je konstatacija da iza svakog uspješnog muškarca stoji uspješna žena. Vi ste, nedvojbeno, uspješna žena. Tko iza Vas stoji?

MLADINA: - Uspješan muškarac.

HG: Valjda ćete ga imenovati.

MLADINA: - Hoću i to s ponosom. To je moj supruga Žarko MLADINA, dječji i opći kirurg u Univerzitetskom kliničkom centru Tuzla.

Rodom je iz Hrvatske, iz Splita. Oboje smo bili i ostali ovdje kada je bilo najteže. Vrlo, vrlo smo sretni da ovdje, u Tuzli, nije bilo međunarodnih ratnih sukoba, a posebno između

Bošnjaka i Hrvata. U ovom kontekstu moram posebno izdvojiti gospodina fra Petra MATANOVIĆA, kojeg izuzetno poštujem. Nemjerljiv je njegov doprinos u očuvanju zajedničkog života u Tuzli i u propagiranju modela na koji način, prije svega ljudski, povezivati sve nacionalnosti. U svemu ovome posebno mjesto imaju bosanski franjevci i to se mora cijeniti, poštovati i uvažavati, ali i tu povijesnu mudrost prepisivati, te je uz suvremene uvjete prenositi i životu prilagođavati.

TUZLANKA I SPLITSKA SNAHA

HG: Mnogi u Tuzli znaju da ste splitska snaha, ali je puno manje onih koji Vas poznaju po rođenju i djevojačkom prezimenu.

MLADINA: - Jesam splitska snaha, ali mislim da mnogi znaju i moje porodično porijeklo. Rođena sam Tuzlanka, a Mihajlović mi je djevojačko prezime.

HG: Je li Vaša obiteljska loza u vezi sa Đorđem Mihajlovićem, prvim tuzlanskim i bh. akademskim slikarom?

MLADINA: - Na moju žalost nije.

HG: Doktorice Mladina, ovih dana sam čuo da Vas visokim ocjenama ocjenjuju kolegice i kolege u UKC-u, ali i oni kojima ste šefica. Iskren da budem, to me nije iznenadilo.

MLADINA: - U svakom trenutku se trudim da stvari postavim na svoje mjesto. U radu s bolesnom djecom, neposredno i odmah upozoravam jedni druge ako je nešto propušteno ili ako nije urađeno kako treba. Mene na to može upozoriti i spremačica i sestra i liječnik, kao i ja njih. U svemu imamo dobru komunikaciju i pozitivan odnos, a zahvaljujući tome, odnosno timskom radu i dobrom razumijevanju, mislim, postižemo i dobre rezultate.

BOLNICA PRIJATELJ DJECE

Presijecanjem vrpce i otkrivanjem ploče u nazočnosti ministra Federalnog ministarstva zdravstva dr. Tome Lučića, predstavnika UNICEF-a, predstavnika Odbora za promociju prirodne prehrane u BiH, te županijskih i općinskih vlasti, 2. studenoga, Klinika za ginekologiju i akušerstvo Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla ponijela je nazive "Bolnica prijatelj djece". Direktor klinike prof. dr. Zlatan Fatušić na spomenutoj svečanosti kazao je da ovim činom Akušerska klinika zvanično stupa u lanac bolnica prijatelja djece koji je zastupljen u preko stotinu zemalja svijeta. "To je dokaz više da mi uspijevamo pratiti suvremene trendove u perinatologiji u svijetu jer smo uz obaranje stope perinatalnog mozaliteta, uvođenje suvremenih metoda kao što je bezbolni porodaj,

uvođenje mogućnosti da i muž bude prisutan porođaju, humanizaciju akta rađanja, uspjeli da se približimo svjetskim trendovima u ovako velikom porodilištu, gdje se godišnje završi oko 4.500 porođaja i gdje sve majke i djeca izlaze zadovoljni i za život zdravi i sposobni."

GAK u Tuzli dvanaesto je rodilište u Federaciji koje je ponijelo naziv Bolnica prijatelj beba i time postalo jedna od oko 20.000 dječjih bolnica u svijetu.

"Ovakve bolnice daju ogroman značaj humanizacije odnosa na relaciji roditelj - dijete - bolnica i predstavljaju značajan faktor u promociji prirodne ishrane i zdravlja djece", priopćila je Mla Ademović predstavnicom BF

HG: Iza Vas ima objavljenih stručnih radova i knjiga?

MLADINA: - Objavila sam preko 60 stručnih i naučnih radova, uz aktivno sudjelovanje na kongresima i simpozijima u zemlji i inozemstvu. Ponosna sam na knjigu "Vaše dijete u prvoj godini života", te udžbenik za studente "Zaštita razvojnog doba" u kome sam imala još 19 suradnika iz različitih oblasti medicine i defektologije. Bila sam recenzent za neka djela iz beletristike i jednog priručnika za spravljanje jela (i to je bitno za djecu). Sad trenutno uređujem jednu knjigu koja je djelo autora koji se bave bolničkom zaštitom djece s cijelog područja Bosne i Hercegovine.

BEZ POLITIČKIH OTIMAČINA

HG: Kada ste spomenuli slijed prirodnoga tijeka asocijali ste me na prigovore iz političkih krugova sa hrvatskim predznakom da ste tuzlanskim Hrvatima "oteli" funkciju predsjedatelja Općinskoga vijeća.

MLADINA: - Ne želim razmišljati o tome, a još manje o bilo kojoj, bilo kakvoj i bilo čijoj otimačini nečega od nekoga. Stranački se nisam htjela angažirati sve dok po Ustavu BiH, pa makar to bilo nametnuto, kao što i jeste od strane ranijeg Visokog predstavnika u BiH, nije osigurana ravnopravnost svih naroda.

Moja ranija pasivnost, ove vrste, upravo je bila prouzrokovana time da ne bih stekla osjećaj, a i neko drugi, da se nalazim negdje samo zato što sam pripadnik jednog, drugog ili trećeg naroda. Znači, nema nikakve otimačine. Načelnik Općine Tuzla je iz reda bošnjačkog naroda, a predsjednik Vijeća mora biti iz nekog od druga dva, konstitutivna, naroda. Svi raniji predsjednici Vijeća su bili iz reda hrvatskoga naroda.

(Baby friendly) komiteta. Zahtjev da se ovo porodilište uvrsti u proceduru za dobivanje naslova "Baby friendly hospital", upućen je u siječnju ove godine BF komitetu i UNICEF-u. Inicijativni odbor je nakon razmatranja zahtjeva, posjete bolnici ustanovio da je GAK ispunila određene uvjete i dodijelio certifikat o dodjeli naslova, čime je tuzlansko rodilište postalo najveće u BiH koje je dobilo ovu prestižnu titulu. Federalni ministar Tomo Lučić uz čestitke zaposlenima, uputio je obećanje o financijskoj stimulaciji rodilištu u Tuzli, želeći na taj način motivirati i druga rodilišta u Federaciji za priključenje ovom procesu, kako bi se na cijelom području Federacije osigurala najbolja zdravstvena zaštita za novorođenčad.

RPS

STRANAČKE INSTRUKCIJE I HRVATSKI POLITIČKI BLOK

Na minulim stranačkim izborima gospodin Pejo BANOVIĆ, član HDZ-a, na unaprijed izgubljenoj borbi za mjesto načelnika Tuzle dobio je 1.015 glasova. Obzirom na to da su mnogi kandidati za vijeće dobili neusporedivo manje povjerenja birača to se može tretirati i izuzetnim uspjehom.

I još nešto! Gospodin Banović i HDZ su osvjetlali multietnički karakter Tuzle, jer je Banović bio jedini nebošnjak kandidat za načelnika.

"Dobro bi bilo da prije lokalnih izbora budu pročešljani općinski proračuni, a do tada bi tužitelji morali uraditi svoj dio posla". To sam napisao u jednomu od ranijih krivih ogledala, ali me nisu poslušali ni revizori ni tužitelji.

A, zašto bi me i slušali? To im ne bi bilo plaćeno kao dopunski posao, a možda bi pronašli i nešto što nije mило njihovim šefovima, o kojima bi trebali biti neovisni.

Nisam, kao načelnik, zakonski ovlašten ocjenjivati rad medija, a novinari jesu ovlašteni ocjenjivati moj rad, izjavio je u jednomu intervjuu stari-novi načelnik Tuzle Jasmin IMAMOVIĆ.

Jasno mi je da gospodin načelnik nije ovlašten za takvo što, ali mi nije jasno niti poznato dokle mu sežu ovlaštenja spram (su)financiranja lokalnih medija. Sukladno

tomu i u neizravno uplitanje u uređivačku koncepciju.

Za roman "Obožavatelj trena" autor Jasmin IMAMOVIĆ, načelnik Općine Tuzla, od sarajevskog "Baybooka" je dobio honorar od 2.500 KM, a od slovenačkog izdavača 1.000 eura.

Gledano kroz generalne književno-umjetničke prizme i nije dobio neke novce, ali mjereno minimalnim plaćama, od 300 KM, što ih primaju brojni djelatnici, to je lova do krova.

Denis BEĆIROVIĆ, predsjednik Županijskoga odbora SDP-a Tuzla, naljutio se na redakciju lista FRONT SLOBODE, što je tekstu nastalom u razgovoru s njegovom visočicu dala naslov "SDP ostao bez Srba i Hrvata?"

Promatran i analiziran sam za sebe naslov je neistinit, jer u ovoj političkoj stranci ima svih nacija i svih generacija. Međutim, ako se zna da su na čelu svih općinskih odbora, u Tuzlanskoj županiji, Bošnjaci - da je iz te činjenice izvučen naslov i da se uredništvo ogradilo upitnikom na kraju naslova, onda ljutnji ni najmanje nema mjesta.

Jedna od narodnih mudrosti kaže da je od mržnje čovjeka opasnija samo mržnja žene.

Kada i kako je nastala ova izreka nije mi poznato, ali mi u njoj nedostaje poruka o ljubavi.

P. S. Unaprijed mi nije poznato ni što bi na sve ovo rekao glodur HG-a gospodin Juraj NOVOSEL.

Predsjednik Županijskoga odbora Narodne stranke Radom za boljitak gospodin Mersed ŠERIFOVIĆ, nedavno me pitao kada ću na život i stanje oko sebe početi gledati optimistički.

Nisam mu tada ništa odgovorio, pa se sjetih odgovora dok su nastajali ovi redovi. Optimist mogu postati samo ako prestanem vjerovati svojim očima i svojim ušima.

U novom sazivu Općinskoga vijeća Tuzla djelovat će i Hrvati: Anto PRANJIĆ, NS Radom za boljitak; Damjan NIŠANDŽIĆ i Mijo KREŠIĆ, HDZ; Rafo JOZIĆ i Jozo NIŠANDŽIĆ, SDP.

To je pristojan postotak u parlamentu od 30 članova, pa ima i optimista koji razmišljaju o formiranju hrvatskoga političkog bloka.

Međutim, poznajući im stranačke instrukcije, a i spomenutu gospodu osobno, smijem se kladiti da do toga NIKADA neće doći.

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

HSS Lukavac postavlja pitanje zašto za predsjedatelja Općinskog vijeća Lukavac nije izabran Hrvat?

Je li Suljo Suljević Bošnjak ili neopredijeljen?

Na konstituirajućoj sjednici Općinskog vijeća Lukavac, za predsjedatelja je izabran gospodin **Suljo Suljević**, član Stranke za BiH. Protukandidat mu je bio **Rado TUNJIĆ**, član SDP-a, ali su vijećnici: SDA, SBiH, SDU i BOSS-a, svoj glas dali Suljeviću. S obzirom na to da je načelnik općine, **Dževad Mujkić**, član SDA i Bošnjak po nacionalnosti, dužnost prvog čovjeka Vijeća trebala je biti povjerena kandidatu iz drugih konstitutivnih naroda ili ostalih. Tu, nedefinisanu, odrednicu OSTALI, iskoristio je vijećnik Suljević i

time, uz svesrdnu podršku ostalih "demokrata", onemogućio izbor Hrvata na dužnost predsjedatelja.

Gospodin Suljević se može izjašnjavati kako god želi, ali je on za nas Bošnjak. Trebalo bi provjeriti kako se izjašnjavao ranije i što je, kao nacionalnu pripadnost, naveo u kandidacijskom formularu za izbore. Vijećnici koji su mu ukazali povjerenje suštinski nisu glasovali za njega, nego protiv kandidata iz hrvatskog naroda, naglasio je na konferenciji za novinare **Božo TUNJIĆ**,

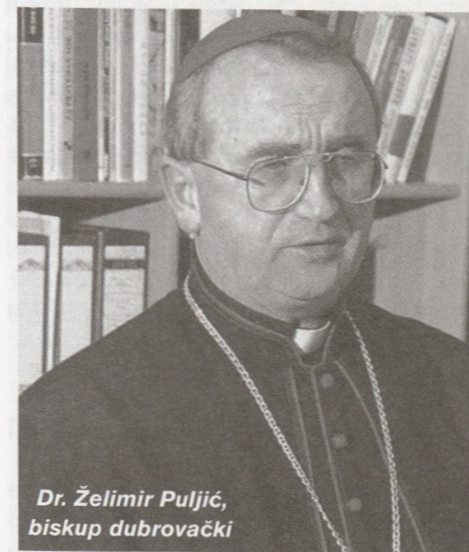
povjerenik Hrvatske seljačke stranke BiH za Lukavac.

Prigodom susreta s novinarima, članovi HSS-a postavili su pitanje: zar se vijećnici ni jednog trenutka nisu sjetili suboraca Hrvata iz minuloga rata? U pisanom obraćanju javnosti, još je izrečena tvrdnja da je ovim potezom "sindrom apsolutne dominacije jednog naroda na "svom" teritoriju došao do pune mjere".

N. J. I.

ZAZVONITE ZVONA IZ SVIH ZVONIKA

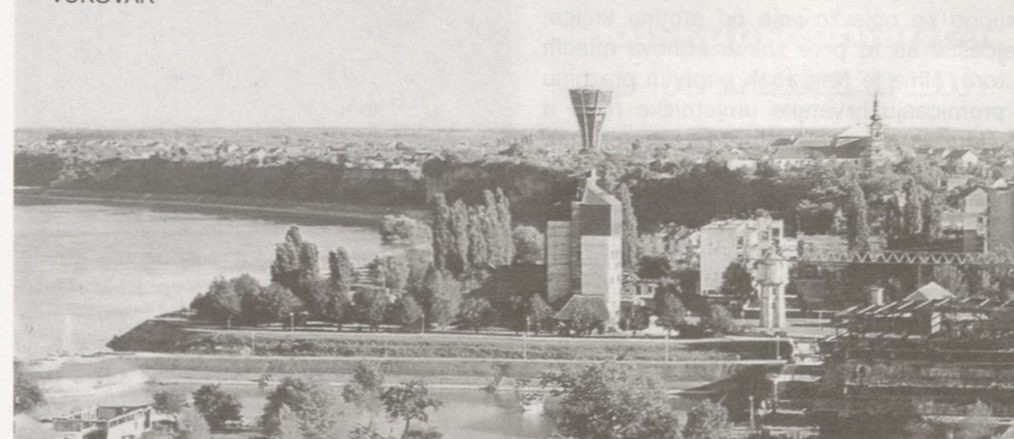
Ne predajte se i ne prodajte se!

Dr. Želimir Puljić, biskup dubrovački

U povodu "Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. godine" u četvrtak 18. studenoga na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskoga rata u Vukovaru misu za sve pokojne i nestale s više svećenika predvodio je dubrovački biskup **Želimir Puljić**. Vukovarski gvardijan **fra Zlatko Špehar** pozdravio je biskupa **Puljića**, potom izaslanika biskupa **Marina Srakića** mons. **Tadiju Pra-njića**, svećenike iz Dubrovnika i drugih mjesta, predsjednika Republike Hrvatske **Stjepana Mesića**, potpredsjednicu Vlade i ministricu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i počasnu građanku Vukovara **Jadranku Kosor**, predstavnike Sabora, ministarstava i političkih stranaka, Glavnog stožera oružanih snaga, vukovarsko-srijemskog župana **Nikolu Šafera**, gradonačelnika **Vladimira Štengla**, izaslanstvo Dubrovnika, grada prijatelja Vukovara, predstavnike udruga proizašlih iz Domovinskog rata, sve povratnike, Vukovarce koji još uvijek žive u progonstvu, izaslanstvo prijatelja iz Irske, ratne zapovjednike i branitelje grada heroja.

VUKOVAR

DAN SJEĆANJA

Podsjetivši da je 13. obljetnica žrtve Vukovara od geslom "Zazvonite zvona sa svih zvonika", biskup je nastavio: "U zvukove zvona, duhovne i domoljubne pjesme, recitale i prozu s "Predvečernjim spomenom", te paljenjem svijeća na grobovima i po kućama činimo svečanost i prisjećamo se teških dana mjeseca studenoga prije 13 godina. Tada se, naime, pred očima Europe odigrala najžalosnija tragedija Domovinskog rata. Pripadnici 204. vukovarske brigade, branitelji Vukovara danas su pred Općom bolnicom slušali, ne topovske i minobacačke granate, nego recital "Heroji su u nebo otišli". To su oni heroji koji su s krunicom oko vrata branili svoja svetišta i svoja ognjišta. Kako na potresna radijska izvješća Siniše Glavaševića s Mitnice, Sajmišta, Trpinjske ceste i vukovarske bolnice u kojoj je dan uoči pada bilo 229 teških ranjenika i sedam novorođenih beba?! Danas navire sjećanje i na onu kolonu iscrpljenih građana koji između kataklizmički razorenih ulica Vukovara, prepušteni pobješnjelim četnicima i njihovim pomagačima, moradoše napustiti svoj voljeni grad. A onda užas masakra u bolnici i na Ovčari, te križni put kojim smo i mi jutros prošli do ovoga Memorijalnog groblja. Sve pred očima moćnika Europe i svijeta koji su, nažalost, dobrim dijelom šutjeli i gledali strašno krvoproliće. Kako danas ne misliti na brojne stradale civile i neustrašive branitelje Borova Naselja i Trpinjske ceste, kao i drugih okolnih mjesta ovoga dijela Lijepe naše?!"

NE PREDAJITE SE I NE PRODAJITE SE!

Podsjetivši u nastavku da naša Crkva svima znanim i neznanim mučenicima vjere od prvih početaka kršćanstva u našem narodu podiže spomen gradnjom crkve Hrvatskih

mučenika na Udbini, a gradnjom crkve u starogradiškom zatvoru, koju su svećenici bili prisiljeni svojim posvećenim rukama rušiti, vratiti dug svećenicima koji su nevino osuđivani i godinama tamnovali, mons. Puljić je rekao: "Svima, koji su odgovorni za red i opće dobro, hrvatski mučenici i stradalnici poručuju: **Ne predajte se i ne prodajte se!** Branitelji su iskusili nasilje i bili žrtva ideologije koja je bila naumila silom zatrti njihova imena. A zaboravili su ideolozi kako onomu tko je navikao na tvrdog stijeni svoju povijest pisati, ne može nitko spomen izbrisati". Osim toga, opake ideologije fašizma i komunizma pokušale su stvarati znanost, tehniku, čovjeka, društvo i kulturu bez Boga. Suvremena ideologija globalizacije, nažalost, to isto čini samo na perfidniji i zavodljiviji način. Stoga, treba biti budan te vrednovati i poštivati tradiciju narodnog podneblja koja, uklesana u kamenu, daje jasno

U središtu grada 1991.

usmjerenje za sadašnjost i budućnost. Kako u vezi sa slobodom koju se ne prodaje ni za kakvo blago", tako i u vezi s promicanjem javnoga općeg dobra, prema uputi s dubrovačke Vijećnice: "Zaboravite na privatno, vi koji vodite brigu o javnom, općem dobru"."

POVIJESNE BUTTIGLIONE

Na kraju propovijedi dubrovački biskup je istaknuo: "Naše današnje zborovanje i sjećanje na vukovarsku žrtvu pokazuje kako smo i u ovom izazovnom vremenu voljni svjedočiti za njihove ideale. A to nije lako, što pokazuje izazovnom vremenu voljni svjedočiti za njihove ideale. A to nije lako, kako pokazuje primjer talijanskoga katoličkoga filozofa i političara Buttiglionea... Zahvalni smo Bogu za sve naše povijesne Buttiglione koji su usprkos brojnim kušnjama, opasnostima, pritiscima i zavodjenjima, stajali 'ždriti ko kolone'. Posebice pak zahvalni smo braniteljima Lijepe naše koji su, vjerni svojim korijenima i svojoj povijesti, položili živote na oltar domovine."

Glas Koncila

Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" Split

Predsjednik MLADEN VUKOVIĆ

Proslavivši 15 godina uspješnog djelovanja, središnja uprava Napretka pokrenula je akciju osnivanja svojih podružnica u Dalmaciji. I doista, krajem dvadesetih godina prošlog stoljeća osnovano je tridesetak Napretkovih podružnica i povjerenstava od Dubrovnika do Šibenika. U listopadu 1928. godine osnovana je i podružnica u Splitu, čije su prostorije u početku bile u Biskupovoj palači. Društvo je stipendiralo nadarene učenike, u čemu je pomogao svojom donacijom i naš slavni arheolog don Frane Bulić. Početkom drugog svjetskog rata gube se tragovi rada Napretka, čiji rad komunističkim zakonima prestaje u ožujku 1949. godine.

Dolaskom demokracije, 25. lipnja 1991. godine i u Splitu se obnavlja rad Napretkove podružnice. Nova je uprava prvih mjeseci djelovanja osmišljavala prve aktivnosti, traga za novcima i izborila se za najam gradskih prostorija na trećem katu Mihovilove širine 1, u blizini Meštrovićeva spomenika ocu hrvatske novovjekovne književnosti Marku Maruliću. Ubrzo počinje Domovinski rat tijekom kojega se u Split i okolici slijevaju brojni prognanici iz Vukovara, Drniške i Cetinske krajine, a početkom rata u Bosni i Hercegovini i izbjeglice iz te susjedne države. Splitski je Napredak tih godina odigrao veliku ulogu u brizi za nastradale, priređujući brojne humanitarne akcije. Split je bio svojevrsnim mostom za opkoljeno Sarajevo, za što su splitski Napretkovci dobili brojne zahvale. Bilo je i akcija pomažanja Hrvata u Crnoj Gori, gdje je potpomognuto osnivanje podružnice u Donjoj Lastvi u Boki Kotorskoj.

Uz te dobrovoljne akcije, krenulo se i u priređivanju ostalih kulturnih događanja. Obično su se za Uskrsne i Božićne blagdane organiziralo prigodne izložbe i koncerte na kojima su nastupale najčešće splitski umjetnici, ali su ugošćeni i članovi zborova

"Trebević" iz Sarajeva i "Dinara" iz Livna. Priređena su i gostovanja u Švicarskoj, kao i hodočašća u Vatikan. Mjesečno se prirede i do dvije kulturne priredbe, najčešće u prostorima Pinakoteke franjevačkog samostana Gospe od Zdravlja, ali se koriste i dvorane franjevačkog samostana sv. Frane na obali, Multimedijalnog kulturnog centra, Galerije umjetnina... Tako se godišnje organizira i po dvadesetak programa, po čemu je splitski Napredak jedno od najaktivnijih društava u Splitu, ali i među djelatnijima u velikoj Napretkovo obitelji od trenutačno 73 podružnice diljem svijeta. Zbog toga je Hrvatsko kulturno društvo Napredak Split prošle godine dobilo Nagradu grada Splita za 2002. godinu, kada je velikim koncertom 14. studenoga u splitskom HNK-u proslavilo stoti rođendan Napretka.

NAGRADA GRADA SPLITA

PLODNO NAKLADNIŠTVO

Splitski se Napredak osobito ističe svojom nakladničkom djelatnošću. Prve je knjige objavio 1992. godine, kada je pripomogao i u splitskim tiskarama pri obnovi objavljivanja naših tradicijskih godišnjaka "Hrvatski narodni kalendar". Jedna je knjiga poticala drugu i nakon dvanaest godina rada ukupno se objavilo više od stotinu knjiga. Najčešće su to prve zbirke stihova mladih autora, čime je Napredak popunio prazninu u promicanju hrvatske umjetničke riječi u najširim krugovima kulturnog amaterizma. Desetak od tih knjiga objavljeno je u suradnji s drugim podružnicama Napretka, Matice hrvatske i drugih kulturnih ustanova u Dalmaciji i Hercegovini. Bilo je i zanimljivih i vrijednih naslova, poput antologija pjesama o splitskom patronu "Svetog Duje anđeli", zbornik stihova o Tinu Ujeviću "Pobratimstvo lica u nemiru", "Put križa" sa četrnaest akrostihnih soneta hrvatskih pjesnika s

porukom Velikog tjedna... Po stotinu komada desetak Napretkovih naslova otkupilo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske za gradske knjižnice u Hrvatskoj. Većinu svojih knjiga Napredak i predstavi u Splitu, a tom prigodom posjetitelji obvezno uživaju i u glazbenom programu, najčešće u klapskoj pjesmi. Društvo je objavilo i deset nosača zvuka, a na tim su CD-ima skladbe na stihove hrvatskih pjesnika. Zapažen je dvostruki CD "Orfejska kolajna" s uglazbljenim pjesmama Tina Ujevića. Uz Poglavarstvo grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije, glavni su donatori bili Hrvatske telekomunikacije dok im je na čelu bio mr. Juraj Buzolić.

PLANOVI U 2005. GODINI

Predsjednici Napretka u Splitu od obnove do danas bili su Mirko Maduna, dr. Miljenko Grgić i Mladen Vuković. Dopredsjednica je odvjetnica Zdravka Buzolić, a profesionalno je zaposlena tajnica Branka Šamadan. U Novoj godini nastavit će se s priređivanjem po dva programa mjesečno, objavit će se petnaestak knjiga, a sa središnjicom će se surađivati u proslavi 50. obljetnice smrti Tina Ujevića, za koju prigodu će biti objavljen drugi svezak zbornika stihova posvećen vječnom Tinu, kao i novi CD s pjesmama tog barda hrvatskog pjesništva. Društvo će

MARKO MARULIĆ

pripomoći obnovi Napretkovih podružnica u susjednim gradovima Kaštelima, Omišu, kako bi u okružju deset podružnica steklo status Glavne podružnice Napretka. Tražit će se i sponzori za nove Napretkove stipendije.

HKD NAPREDAK SPLIT

→ → → Nastavak sa strane 5 PROSLOV

Od onih koji nas ne razumiju ili ne prihvaćaju, tražimo da naše pravo biti ono što jesmo - poštujemo, i našu spremnost prihvaćati druge za ono što oni kažu da jesu - uoče. A pravo roditelja i učenika na izbor škole barem toleriraju. Onima koji nas razumiju i podupiru danas pred Bogom i ljudima zahvaljujemo. Ovo je i njihovo djelo. Bila bi velika nepravda ne naglasiti da se i u uvjetima suprotstavljenosti, u kojima se nalazi ova draga zemlja BiH i njezino društvo, našao dostatan broj ljudi u tijelima općinskih, županijskih i državnih vlasti koji su razumjeli i podupri ovaj projekt. Neki su ovdje među nama. Očitujem svoje iskreno žaljenje što su mnogi bili spriječeni biti danas s nama. Zbog naših gostiju iz inozemstva, morali smo ovu skromnu obljetnicu izdaleka planirati i zakazati. To je razlog što se ona poklopila s Ramazanbajramom, kojega i s ovoga mjesta od srca čestitam najprije našim učenicima islamske vjeroispovijesti, ali i svim vjernicima muslimanima u BiH! Zahvaljujem djelatnicima naših škola i svim plemenitim ljudima koji su u njihov utkali svoju ljubav i nastojanje. Bez njih, kao i bez učenika i povjerenja njihovih roditelja, ovih škola ne bi bilo ili ne bi bile to što jesu, a iznad svega ne bi mogle postati ono što želimo da budu.

Poštovani i dragi gosti, hvala vam svima. Radosni smo zbog vašeg dolaska jer u njemu čitamo znak vaše potpore i blizine, bez čega bi ove škole ostale mrtvi zatvoreni krugovi. A one žele biti susretni života i kljališta plemenitosti, dobrote i znanja. Zahvalan Bogu i dobrim ljudima, s radošću predajem ovu višenamjensku dvoranu učenicima i djelatnicima ima KŠC "Sv. Josip" kao dar za desetu godišnjicu njihova djelovanja. Živjeli.

KTA

Prof. dr. Franjo Topić čestitao Puljiću obljetnicu imenovanja kardinalom

Predsjednik HKD-a Napredak prof. dr. Franjo Topić poslao je čestitku kardinalu Vinku Puljiću u povodu 10. obljetnice njegova uvrštavanja u kardinalski zbor. "Čin Svetoga Oca Ivana Pavla II. kojim Vas je promaknuo u kardinalsku čast bio je od osobitog značenja ne samo za Vas osobno nego i za sve one koji su u to vrijeme bili sudionici teških bosanskohercegovačkih događaja", kaže se u čestitki.

Vukovarskom franjevačkom samostanu vraćene knjige odnesene nakon srpske okupacije

U samostan sv. Filipa i Jakova u subotu 20. studenoga vraćene su točno 3833 stare i rijetke knjige dovezene iz samostana sv. Ivana Kapistrana iz Zemuna, gdje su više godina bile pohranjene. Tom je prigodom istaknuto da se u samostanskoj knjižnici prije Domovinskoga rata nalazilo oko 17.000 vrijednih knjižnih primjeraka.

Održan Kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva u Zagrebu

U utorak 16. te u Vukovaru 17. i 18. studenoga. Sudjelovalo je više od tisuću znanstvenika, među kojima i njih 150 koji su doputovali iz 17 zemalja svijeta i više od 300 znanstvenih novaka. Raspravljali su o strateškim smjernicama razvoja znanosti u Hrvatskoj, a uspostavljena mreža znanstvenika - kako je istaknuto - bit će ključna za razvoj znanstvenog i obrazovnog procesa u Republici Hrvatskoj u idućim godinama.

Posjet veleposlanika Palestine Tuzli

Veleposlanik Palestine u BiH Majed Maarouf u okviru posjete Tuzli 24. studenoga sastao se s vjerskim i političkim predstavnicima Tuzle i Tuzlanske županije, gdje je razgovarao o problemima palestinskog naroda. Izražavajući sućut palestinskom narodu u povodu smrti njihovog predsjednika Jasera Arafata, načelnik Tuzle Jasmin Imamović kazao je kako je Jaser Arafat bio veliki prijatelj Bosne i Hercegovine i građanin ne samo Palestine, nego i cijeloga svijeta. Veleposlanik Maarouf koji je u Tuzlu došao radi održavanja Komemorativne sjednice u povodu smrti predsjednika Arafata kazao je da će palestinski narod nastaviti dalje njegovim putom. On je ovom prilikom rekao kako uskoro očekuje potpisivanje sporazuma o bratimljenju Tuzle i jednog grada iz Palestine.

U prijepodnevnom satima Maarouf se sastao sa gvardijanom tuzlanskim fra Zdravkom Anđićem, a nakon susreta u zgradi općine Tuzla s premijerom Tuzlanske županije Bajazitom Jašarevićem i muftijom tuzlanskim Husejin efendijom Kavazovićem.

Biskup Komarica o povratku u BiH

Banjolučki biskup mons. dr. Franjo Komarica za posjeta Požegi ponovno je upozorio da su međunarodna zajednica i ostali političari, među kojima i hrvatski, zakazali kad je u pitanju povratak Hrvata u BiH. Narodima u BiH nije pružena jednaka mogućnost da se vrate, a kad su u pitanju Hrvati, njihov povratak opstruira Međunarodna zajednica, rekao je Komarica.

Plodan rad HKD-a Napredak iz Travnika

HKD Napredak iz Travnika, podružnica HKD-a Napredak iz Sarajeva, jedini je organizator kulturno-umjetničkih i drugih priredaba za Hrvate iz Travnika. Istina, odnedavno je u tom gradu sve više kulturno-umjetničkih i zabavnih događanja, a organizira ih KŠC Petar Barbarić.

Prijam u Predsjedništvu BiH

U BiH je, 22. XI. 2004, obilježena deveta obljetnica potpisivanja Daytonskog sporazuma, kojim je zaustavljen četverogodišnji rat u ovoj zemlji. Predsjedništvo BiH organiziralo je svečani prijam za predstavnike diplomatskog kora, te javne i političke ličnosti iz BiH. S. Tihić i D. Čović smatraju da treba doći do promjena Daytonskog sporazuma.

Kako živimo u BiH?

Kako živimo pokazuje ispitivanje javnog mnijenja u kojem je sudjelovalo 1550 Bosanaca i Hercegovaca svih uzrasta, spolova i nacionalnosti. Anketirani su o tome što jedu, piju, odijevaju, koliko su zadovoljni svojim bračnim i seksualnim životom, koliko čitaju i idu u kino, te koliko im je u životu važna religija. Tako 80% Bosanaca i Hercegovaca tvrdi da su vjernici, više od polovice pučanstva Bosne i Hercegovine ne jede u restoranima, a među ispitanim bosanskohercegovačkim Hrvatima nema nijednoga vegetarijanca?!

Kad je alkohol u pitanju Bošnjaci se najradije odlučuju za pivo, a Srbi su najveći ljubitelji domaće rakije, dok Hrvati kušaju vina. Građani BiH jako rijetko posjećuju kulturne događaje. Samo ih je 22,5% pogledalo film u kinu tijekom protekle godine, a tek 4,5% poslušalo je koncert klasične glazbe. Dvije trećine građana BiH nije pročitalo nijednu knjigu u posljednja tri mjeseca... Zanimljivo je da, pored svega pobrojanog, čak 60% građana BiH tvrdi kako je zadovoljno svojim životom u ovoj i ovakvoj zemlji.

Samoubojstva u Federaciji BiH

U Federaciji BiH od početka ove godine zabilježeno je 241 samoubojstvo. Počinitelji su suicida uglavnom (72%) muškarci i to većinom stariji od 50 godina. Statistike kažu da se ljudi najčešće ubijaju zbog privatnih i zdravstvenih problema, te zbog nemogućnosti da riješe socijalni status.

Jednako tako, prema statistikama, samoubojstava je svake godine više u blagdansko doba, a pogotovo kad su posrijedi ljudi koji žive sami, zaboravljeni od svih.

(UKRATKO: Večernji list, RPS, KTA, IKA)

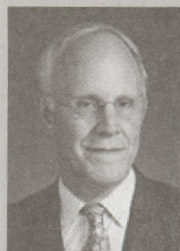
DOBITNICI NOBELOVE NAGRADE ZA 2004. GODINU

U Stockholmu su početkom listopada proglašeni dobitnici Nobelove nagrade. Na službenoj ceremoniji dodjele diploma 7. prosinca ove godine, 12 osoba će primiti ovo cijenjeno priznanje. Nobelova nagrada se dodjeljuje od 1901. za dostignuća na području fizike, kemije, psihologije i medicine, te za književnost i mir. Godine 1968., Sveriges Riksbank (Švedska narodna banka) utemeljila je i Nobelovu nagradu za ekonomske znanosti. Svaka nagrada se sastoji od medalje, diplome, i novčanog iznosa od 10 milijuna švedskih kruna.

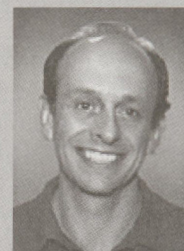

FIZIKA

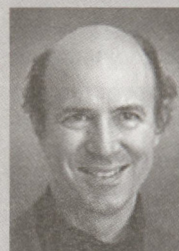
Nagradu su dobili američki znanstvenici David J. Gross (Kavli Institute for Theoretical Physics, University of California, Santa Barbara, SAD), H. David Politzer (California Institute of Technology Pasadena, SAD) i Frank Wilczek (Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, SAD), za otkriće asimptotske slobode u teoriji jakih međudjelovanja.

David J. Gross

H. David Politzer

Frank Wilczek

Aaron Ciechanover

Avram Hershko

Irwin Rose

KEMIJA

Ovogodišnji dobitnici nagrade za kemiju su izraelski znanstvenici Aaron Ciechanover i Avram Hershko s Izraelskog tehnološkog instituta Technion, te Amerikanac Irwin Rose s Kalifornijskog univerziteta u Irvineu, SAD, za istraživanje degradacije proteina.

PSIHOLOGIJA I MEDICINA

Nagradu dijele Richard Axel (Univerzitet Columbia, New York) i Linda B. Buck (Howard Hughes medical Institute, Seattle) za istraživanje na području mirisnih osjetila i organizacije sustava organa za miris.

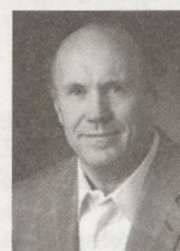
Richard Axel

Linda B. Buck

Finn E. Kydland

Edward C. Prescott

EKONOMIJA

Dobitnici nagrade su Američki znanstvenici Finn E. Kydland (Carnegie-Mellon University Pittsburgh i University of California, Santa Barbara, SAD) i Edward C. Prescott (Arizona State University Tempe i Federal Reserve Bank of Minneapolis, SAD), za njihove doprinose u razvoju dinamičke makroekonomije.

Wangari Maathai

MIR

Wangari Maathai je prva žena s crnog kontinenta koja je dobila ovu nagradu. Živi u Keniji, gdje se suprotstavila tadašnjem režimu boreći se za prava žena, te promičući demokraciju, mir i ljudska prava. Također je prije više od trideset godina osnovala ekološki pokret Green Belt Movement.

Elfriede Jelinek

KNJIŽEVNOST

Dobitnica nagrade je Austrijanka Elfriede Jelinek „za njen muzikalni tijek izraza u romanima i dramskim komadima koji svojim izvanrednim lingvističkim žarom otkrivaju apsurdnost društvenih klišeja i njihove osvajačke moći“. Neka od njenih najpoznatijih djela su Der Tod und das Mädchen, Die Klavierspielerin, Lust, Die Liebhaberinnen itd.

SVETA CECILIJA U TUZLI

MOŽE LI SE U KRŠĆANSKOM SVIJETU IJEDNA UMJETNOST ZVATI UMJETNOŠĆU AKO NEMA SVOJEGA ZAŠTITNIKA?

Crkva je u tradiciji donosila i proglašavala zaštitnicama pojedinih umjetnosti svece koji su u svojim životima bili vezani i aktivni doprinosili određenim umjetničkim domenama. U tu skupinu "Svetaca umjetnika" spada i sv. Cecilija. Svetica je to poznata vjerojatno svima onima koji se bave glazbom. Naravno, ona je zaštitnica crkvene glazbe u užem smislu, ali i glazbenika općenito. Tako je i u Tuzlanskom kraju sv. Cecilija svetica na koju se nijedne godine nije zaboravilo.

Institucija koja je u Tuzli očuvala proslavu sv. Cecilije svakako je crkveni zbor crkve svetih apostola Petra i Pavla u Tuzli. U zadnjih se nekoliko godina u nastojanju očuvanja proslave sv. Cecilije crkvenom zboru priključila i tuzlanska FRAMA.

Na misnom su slavlju zajedničkim instrumentalno-vokalnim izvedbama obilježili Dan proslave glazbe kao najljepšeg vida molitve. U molitvi se i u pjesmi slavilo Boga. Misno je slavje predvodio gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli fra Zdravko Andić. Fra Zdravko je istaknuo kako se čovjek može kroz pjesmu približiti Bogu, Boga koji je čovjeku bliz postao kroz Isusa Krista. Glazba nas usavršava u molitvi i hrabri u istrajnosti činjenja pravih koraka u putu prema vječnosti slaveći i pjevajući o ljubavi Gospodnjoj. Onaj tko je bio na misnom slavlju mogao je uživati u svježini i poletu koji su krasili Framaše, i iskustvu što ga je crkveni zbor svojim dugogodišnjim radom stekao.

Poslije misnog slavlja časne su se sestre kao i prethodnih godina potrudile u dvorani oratorija učiniti proslavu svete Cecilije ispunjenom i mladi i oni malo stariji zajedno su se mogli pogostiti velikim brojem specijaliteta sestre Adeline i naravno, pjesma se čula do duboko u noć.

Mladen Bosankić

SVETI NIKOLA TAVELIĆ U KRIŽANIMA

Zasigurno su šibenik i tko zna koja još sela i gradovi (14. XI. 2004) imali nešto zajedničko. Pored toga što su ta sela i ti gradovi Hrvatski i katolički, spominjali su se imena hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića. Među tim su mjestima i Križani, podružnica tuzlanske župe. Tu čast, imati titular sv. Nikole Tavelića, hrvatskog franjevačkog mučenički ubijenoga u Jeruzalemu Križani s dostojanstvom opravdavaju i svoga zaštitnika zovu "Svojim". I ove se godine na blagdan tradicionalno okupio velik broj vjernika. Snijeg koji je počeo padati dva dana ranije i na sam blagdan, nije učinio svoju misiju, ostaviti ljude kod kuće. U pro hladnoj su se crkvi tiskali i mladi i stari.

Misno slavje predvodio je fra Marko Lovrić. U prigodnoj propovijedi naglasio je blizinu svetačke prisutnosti u našoj povijesti. Pozivajući sve vjernike na propovijedanje radosne vijesti, rekao je da ne treba strahovati od poziva na svetost nego naprotiv, biti sretni i veseliti mu se.

Kako bi ugodaj i duhovna pribranos bili u skladu s blagdanom pobrinula se (INVENTUS-SALINARUM) vokalno-instrumentalna skupina FRAMAŠI. Svojim su sviranjem i pjevanjem pod misom pozvali i ostale slaviti Boga.

Poslije svete mise upriličena je još jedna za Križane i sv. Nikolu Tavelića svojstvena aktivnost. Vrijedne su se domaćice, članice Udruge Hrvatska žena nastanjene u Križanima, pobrinule poslije duhovne hrane nasiti i naše tijelo. Obilnom su trpezom pokazale kako se i u zimskom periodu na stolu može naći dosta ukusnih jela.

Simbolično, ime Križani, dalje su u budućnosti odlučili kao i sveti Nikola Tavelić nositi svoj križ pouzdajući se u Božju providnost, i još jednom su šibenik, rodni grad sv. Nikole Tavelića, Križani i mnoga druga sela i gradovi jednoglasno pjevali "Hrvatska sva srca kliču o Nikolu Taveliću..."

Mladen BOSANKIĆ

DANI KULTURE HRVATA BOSNE I HERCEGOVINE

U ZAGREBU SU ODRŽANI OD 12. DO 20. STUDENOGA NAPRETKOVI DANI - DANI KULTURE HRVATA BOSNE I HERCEGOVINE, KOJE SU ORGANIZIRALI SREDIŠNJA UPRAVA HKD NAPREDAK - SARAJEVO I GLAVNA PODRUŽNICA HKD NAPREDAK - ZAGREB. TO JE PRVI PUT DA SE ORGANIZIRALA TAKVA MANIFESTACIJA, KOJA JE KROZ RAZLIČITE PROGRAME PREDSTAVILA KULTURU HRVATA BIH I DJELATNOST NAPRETKA. POKROVITELJ OVE MANIFESTACIJE BILO JE MINISTARSTVO KULTURE REPUBLIKE HRVATSKE.

Program Napretkovich dana bio je slijedeći:

KONCERT NAPRETKOVIH STIPENDISTA

U petak, **12. studenoga** u Muzeju "Mimara" održan je koncert "Napretkovich" stipendista. Nastupili su: **Vedrana Šimić**, sopran; **Amela Priganica**, sopran; **Berislav Puškarić**, bas; **Iva Kralj**, violina; **Dora Kuzmin**, violončelo; **Ana Dražul**, glasovir; **Marko Čopor**, glasovir.

NAPRETKOVO IZDAVAŠTVO

U subotu, **13. studenoga** u Knjižnici i čitaonici Bogdan Ogrizović, održani su književni susreti - "Napretkovo izdavaštvo". Govorili su: **prof. dr. Ivo Pranjković**, **Mladen Vuković** i **Juraj Novosel**, a voditelj je bio **Božo Skoko**.

SUVREMENA UMJETNOST HRVATA BOSNE I HERCEGOVINE

U nazočnosti više od stotinu posjetitelja u Kulturnom centru Veleposlanstva Bosne i Hercegovine **15. studenog** otvorena je izložba SUVREMENA UMJETNOST HRVATA BOSNE I HERCEGOVINE, čime je označen službeni početak Napretkovich dana. Izložbu je otvorila pomoćnica ministra kulture Republike Hrvatske Branka Šulc, a

nazočnima su se tom prigodom obratili i predsjednik Napretka **prof. dr. Franjo Topić** i predsjednik zagrebačke podružnice **Vlado Luburić**. **Prof. dr. Franjo Topić** je predstavio društvo i njegove ciljeve te napomenuo da odnos između Napretka i hrvatske političke i kulturne javnosti treba biti bolji. Naglasio je da nasuprot brojnim tvrdnjama bosanskohercegovački Hrvati svojim radom i stvaralaštvom dokazuju da za njih ima mjesta u toj zemlji.

Više o samoj izložbi, na kojoj su izložena osamdeset četiri eksponata, od toga sedamdeset dvije slike i dvanaest skulptura dvadeset devet autora, govorio je **Vojislav Vujanović**, predsjednik

udruge likovnih umjetnika pri Napretku, koji je i postavio ovu izložbu.

Na otvaranju izložbe bili su nazočni brojni uglednici iz kulturnog, javnog i crkvenog života Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a pozdravne riječi uputili su i član Predsjedništva BiH **dr. Dragan Čović** te predsjednik Federacije BiH **Niko Lozančić**.

Nastupila je operna umjetnica **Gertruda Munitić**.

SVEČANO OTKRIVANJE SPOMEN PLOČE HRVATSKOM KNJIŽEVNIKU NIKOLI ŠOPU

Program je nastavljen u srijedu, **17. studenog** otkrivanjem spomen ploče velikanu hrvatske poezije Nikoli Šopu, rođenom prije sto godina u Jajcu. Spomen ploču su u Deželičevom prilazu br. 17. otkrili **Slavko Kojić**, izaslanik gradonačelnice grada Zagreba Vlaste Pavić i **prof. dr. Franjo Topić**, a prigodnim riječima nazočnima se obratio i književni kritičar, veliki poznavatelj Šopova života i djela **Zvonimir Mrkonjić**, a nakon toga je u Kulturnom centru Veleposlanstva BiH održan **Glazbeno-scenski recital poezije Nikole Šopa**.

HRVATSKA KNJIŽEVNOST U BOSNI I HERCEGOVINI DANAS

U petak, **19. studenog** u Hrvatskom kulturnom klubu održana je i književna večer na temu Hrvatska književnost u Bosni i Hercegovini danas, na kojoj su sudjelovali **Jozefina Dautbegović**, **Mirko Marjanović**, **Julijana Matanović** i **Cecilija Toskić**. Ova večer iskorištena je kako bi se prvom čovjeku suvremenog hrvatskog pjesništva i velikom prijatelju Napretka **Dragutinu Tadijanoviću**, koji je bio gost književne večeri, uručila **POVELJA**, najveće priznanje Napretka, za sav doprinos hrvatskoj književnosti i radu Napretka.

VEČER FOLKLORA I TAMBURICE

Prvi Napretkovi dani završeni su u subotu **20. studenoga** nastupom folklornih i tamburaških sastava iz Brčkog, Tuzle, Kupresa, Beča, Bugojna, Graza, Uskoplja i Busovača.

Nastupili su:

- *Folklorna skupina Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva - župa Zovik Starija i dječja skupina HKD Napredak Brčko Distrikt*
- *Tamburaška skupina Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Tuzla*
- *Folklorna skupina Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Kupres, KUD Stožer*
- *Tamburaška skupina Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Beč - "AKRO BiH"*
- *Folklorna skupina Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Bugojno*
- *Tamburaški sastav Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Graza*
- *Folklorna skupina Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Uskoplje*
- *Tamburaški sastav Hrvatskog kulturnog društva Napredak - Busovača*

U Bosni i Hercegovini nema stanovnika koji barem nije čuo za Hrvatsko kulturno društvo Napredak. Kroz svoju stoljetnu tradiciju Napredak se isprofilirao u središnju kulturnu instituciju Hrvata Bosne i Hercegovine, ali ne samo Bosne i Hercegovine. Ni prekid rada i prisilno gašenje za vrijeme komunističkog sustava, nisu odnijeli ime Napretka u zaborav, jer ono što vrijedi ima povijesni značaj i trajanje. Od "oživljavanja" 1990. pa do danas Napredak je realizirao preko 3 300 manifestacija, izdavanja knjiga, raznih kulturnih događaja. Danas broji 20 000 članova i ima 73 podružnice i 10 povjerenstava, te oko 1 500 stipendista.

No koliko javnost u Hrvatskoj zna za Napredak? Slobodni smo reći ne baš previše. Razloga je mnogo. Mnogi Napredak smatraju isključivo kulturnim društvom bosanskohercegovačkih Hrvata, iako Napredak ima svoje podružnice diljem Europe i svijeta, pa ga ne smatraju važnim za hrvatski medijski prostor. U Zagrebu, u središtu grada u Bogovićevoj ulici br. 1 izdiže se velebno arhitektonsko zdanje i malo je Zagrepčana koji znaju da je upravo ta zgrada Napretkova zgrada, koja je bila oduzeta, ali evo malo po malo taj se prostor vraća onome kome pripada. Kako bi se Napredak što više predstavio i približio zagrebačkoj i hrvatskoj javnosti organizirani su po prvi puta Napretkovi dani. **Vjerujemo kako će se Napretkovi dani organizirati i idućih godina te da će postati tradicionalni, a mi od svega srca želimo da i dalje postizu dobre rezultate na korist cjelokupne hrvatske baštine.**

Vanja GAVRAN

Sudjelovanje članova HKD Napredak Tuzla na NAPRETKOVIM DANIMA U ZAGREBU:

- *Koncert Napretkovich stipendista (12. XI.) - Vedrana Šimić, sopran.*
- *Književni susret - Napretkovo izdavaštvo, (13. XI.) sudjelovao je Juraj Novosel,*
- *Izložba: Suvremena umjetnost Hrvata BiH (15. XI.) sudjelovali su: Vinko Lamešić (tri rada), Zdravko Novak (tri rada), izbor izvršio Vojislav Vujanović iz Sarajeva.*
- *Večer folklor i tamburice (20. XI.) Tamburaški sastav HKD Napredak Tuzla, pod ravnanjem Vedrana Čička.*

BLJESAK U TUZLI

Na prvu nedjelju adventa posjetili su nas mladi iz Okteta Bljesak iz Okučana sa svojim voditeljem Ivom Šeparovićem i tako su s nama svečano započeli advent i proslavili svoj peti rođendan.

Sve se dogodilo sasvim slučajno. Razgovarali smo nekoliko puta s gospodinom Ivom Šeparovićem, voditeljem okteta Bljesak i pitali ga kada će doći u Tuzlu sa svojim mladima i kada će održati koncert.

Budući da su bili veoma zauzeti vrijeme je odmicalo i onda se dogodilo da su upravo na svoj peti rođendan tj. na prvu nedjelju došašća došli u Tuzlu i kako kažu mladi napravili "bum".

Oktet *Bljesak* djeluje već pet godina. Iza sebe imaju preko pet stotina različitih koncerata i nastupa. Nalaze se na samom vrhu ljestvice hrvatske duhovne glazbe. Do sada su izdali dva cd-a *Virujen* i *Blaženi Ivan Merc* a za nekoliko dana svjetlo će ugledati i treći cd pod nazivom *Molitva duša*.

Dovoljno je pronaći samo jednu vjersku radio postaju i u samo nekoliko minuta čut će se neka od prekrasnih pjesama Okteta *Bljesak*. Oktet *Bljesak* okupio je fra Božidar Blažević, poslijeratni župnik u Okučanima u Zapadnoj Slavoniji. Kako se sve dogodilo? Ivo Šeparović je studirao teologiju u Zagrebu i bio je apsolvent. Jedne zgrade došao je u Okučane sa svojim prijateljima Bosancima koji su išli na imendan i Ivo je zasvirao nekoliko pjesama. Fra Božo ga je pozvao da dođe raditi u Okučane na što je ovaj i pristao. Ivo je po svom dolasku postigao zapažene rezultate. Odmah je u župi osnovao nekoliko zborova i župa je s pjesmom doživjela procvat. Budući da je Ivo bio vjeroučitelj i često je pjevao s djecom, uspio je prepoznati one najtalentiranije i tako je oformio skupinu od osam članova tj. okteta pod nazivom *Bljesak*. Fra Božidar je uspio prepoznati vrijednost rada s mladima i dao im je svoju veliku podršku. Uskoro su počele turneje i postali su veoma poznati. Svojim radom dali su veliki doprinos župnoj zajednici a svakako su uveliko pomogli i izgradnju nove crkve Sv. Vida u Okučanima. Vrijedno je napomenuti

da ovi mladi studiraju, rade i idu u školu a onda subotom trče na probe iz Zagreba ili Slavenskog Broda i onda marljivo satima vježbaju. Svi su odlični studenti i učenici.

Oktet *Bljesak* je dobio i nekoliko nagrada za svoj doprinos modernoj duhovnoj glazbi.

U Tuzli su u subotu navečer bili na misi s našim framašima a onda su imali susret

ma u vrijeme adventa i Božića. Navečer je misa bila "živa" i izazvala je veliko oduševljenje kod svih. Posebno je bilo veselo poslije mise kada su imali kratki koncert. Bilo je

simpatično jer su i fratri i časne sestre morali pokazati svoje umijeće pjevanja. Mladi iz Tuzle i svi drugi župljani su bili oduševljeni ovim koncertom.

gdje su razgovarali, družili se i pjevali i dogovarali o budućoj suradnji. U nedjelju su mladi iz Okučana pjevali pod svim misama u župnoj crkvi. U popodnevnom satima snimili su nekoliko adventskih i Božićnih pjesama koje će se vrtiti na lokalnim televizijskim postaja-

Oktet Bljesak je uistinu svima nama uljepšao ovaj advent, a isto tako pokazao kako mladi na putu prema Bogu mogu biti ustrajni i produktivni. Oktet je obećao da će nas posjetiti u kortizmi i da će imati jedan veliki koncert.

Father MaCaN

ČETRDESET PET GODINA TEHNOLOŠKOGA FAKULTETA U TUZLI

OSTAVILI SMO IZA SEBE RAZDOBLJE OD ČETRDESET PET GODINA - TEŠKOG I MUKOTRPNOG RADA, ALI I RADOSTI STVARANJA PRVE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE U TUZLI, PRVOGA FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU OSNOVANOG IZVAN SARAJEVA. TO ZAHVALJUJEMO RAZUMIJEVANJU DRUŠTVENE ZAJEDNICE I NEKOLICINI KREATIVNIH LJUDI I ENTUZIJASTA U SVOJEM POZIVU, KOJI SU U BURNIM GODINAMA RAZLIČITIH PROMJENA USPJELI OSNOVATI I UNAPREĐIVATI RAD JEDNE VISOKOŠKOLSKE INSTITUCIJE, KOJA JE I DANAS TEMELJ UNIVERZITETA U TUZLI. TIM LJUDIMA DUGUJEMO ISKRENO DIVLJENJE I DUBOKU ZAHVALNOST.

Tehnološki fakultet u Tuzli osnovan je na temelju Zakona o osnivanju Tehnološkog fakulteta u Tuzli Univerziteta u Sarajevu, koji je donijela Skupština Narodne Republike Bosne i Hercegovine 1959. godine. Svečanost otvaranja Fakulteta upriličena je 13. studenoga 1959. godine.

Sigurno je da su najveći doprinos dali ljudi koji su bili na funkcijama, gospoda Nikola Andrić i dipl. ing. Halid Čokić, predsjednik i potpredsjednik tuzlanskoga kotara (sreza), istaknuti republički funkcionar g. Pašaga Mandžić, rektor Univerziteta u Sarajevu akademik prof. dr. Edhem Čamo, te privrednici g. Slavko Baum, dipl. ing. - generalni

direktor KHK Lukavac i Dušan Čkrebić, dipl. ing., direktor Fabrike sode Lukavac, kao grad Tuzla i cijela regija Sjeveroistočne Bosne. Poseban doprinos pri osnivanju Fakulteta dali su i gospoda Muhidim Čatić i Juraj Novosel.

Novoosnovani Fakultet nije imao vlastitoga kadra, nismo mogli, u tim prvim koracima mladoga fakulteta, dobiti ni nastavnike, ni asistente srodnih fakulteta u BiH. Pomoć tada je dao Tehnološko-metalurški fakultet Univerziteta u Beogradu, a zatim fakulteti Sveučilišta u Zagrebu, Univerze u Ljubljani, te Univerziteta u Sarajevu.

Fakultet je uvijek nastojao izabrati kvalitetan kadar, ne izbor pod svaku cijenu, koristeći kadrove s drugih fakulteta. Tako je 1960. bilo izabrano šest nastavnika i asistenta, 1961. osam, a 1962. dvanaest.

Akademik dr. Tihomil Marković (1919-1984), redoviti profesor Tehnološkog fakulteta, prvi rektor Univerziteta u Tuzli, istaknuti znanstvenik svjetskog glasa, ekspert UNESCO-a, počasni profesor Sveučilišta IPND u Meksiku.

Dolaskom prof. dr. Tihomila Markovića iz Zagreba 1961. godine, koji se odlikovao neumornom energijom i zavidljivošću upornošću u radu, krenulo se brzim koracima naprijed. Predano je radio s mladim stručnjacima, s generacijama studenata i kolega, na koje je, s puno ljubavi i iskrene radosti, prenosio svoja znanja, umijeće, sav-

DEKANI FAKULTETA

1. Prof. Borislav Jovanović,	1959-1960.
2. Prof. Branko Popović,	1960-1962.
3. Prof. Slavko Baum,	1962-1963.
4. Prof. dr. Tihomil Marković,	1963-1967.
5. Prof. dr. Stjepan Ivić,	1967-1971.
6. Prof. Irena Ranogajec,	1971-1973.
7. Prof. dr. Tihomil Marković,	1973-1974.
8. Viši pred. Muhidim Čatić,	1974-1977.
9. Docent mr. Stanko Blatnik,	1977-1982.
10. Docent mr. Jozo Budimir,	1982-1984.
11. Prof. dr. Sadik Latifagić,	1984-1988.
12. Prof. dr. Zdenka Dušek,	1988-1994.
13. Prof. dr. Mahmud Ahmedbašić,	1994-2000.
14. Prof. dr. Nusreta Donlagić,	2000 -

jete i mišljenja. Zatim su izabrani i profesori: Stjepan Ivić, Ćirilo Jelačić, Leopold Fridman, Bogdan Banjanin, Stanko Rozgaj, Bogdan Stančić, Irena Ranogajec i mnogi drugi. Od 1963. godine Fakultet bira za asistente svoje bivše studente. Spomenimo neke: Mahmud Ahmedbašić, Nihada Latifagić, Sadik Latifagić, Pero Živković, Zdenka Dušek, Slavoljub Perdija i dr.

Ubrzo, već 1965, Tehnološki fakultet u Tuzli postaje jedan od najboljih tehnoloških fakulteta na tlu Jugoslavije.

Svoj nastavni plan i program prilagođavao je potrebama privrede našeg regiona i Bosne i Hercegovine. Vrijednost takvih programa stalno se i ponovno potvrđivala upravo zato što su mnogi svršeni studenti u daljnjem radu na svojim radnim mjestima pokazivali one posebne vrijednosti kreativnoga istraživača kakvog zahtijeva vrijeme brzih promjena i napretka u područjima znanosti za koju su se osposobili na Fakultetu, pa je tako i prihvaćena činjenica da upravo na ovaj način obrazovani kadrovi zadovoljavaju najšire društvene potrebe.

Jedinstvo znanstvene i nastavne djelatnosti, stručnog i znanstvenog stvaralaštva u zajedništvu nastavnika i studenata temeljno je obilježje Fakulteta, kao i mogućnosti slobodnog izraza stvaralačkih sposobnosti.

Rad studenata s nastavnicima i suradnicima u praktikumu, studentskoj praksi, posebno izradom diplomskoga rada, dizao se na višu razinu i podizao kvalitetu diplomiranih studenata. Fakultet je privredni i društvenim djelatnostima dao 2.785 diplomiranih inženjera tehnologa i 560 inženjera.

→ → → **Nastavak na strani 20**

→ → → **Nastavak sa strane 19**

Prvi upisani i prvi diplomirani student bio je Sadik Latifagić, danas u mirovini, koji je bio na mnogim funkcijama, pa i rektor Univerziteta u Tuzli.

Tehnološki fakultet je prvi uveo post-diplomski studij u Bosni i Hercegovini, 1963. godine, radi školovanja vlastitog podmlatka i za potrebe privrede. Uvođenjem postdiplomskog studija iz više struka, sa svrhom da se diplomiranim inženjerima, koji se opredjeljuju za rad u znanstveno istraživačkim ustanovama i privredi pruži dublje poznavanje znanstvenog područja i metoda znanstvenog rada, dat je ozbiljan poticaj za dalje sustavno podizanje razine znanja i istraživačkog rada. Do danas je magistriralo 136 postdiplomaca.

Prva doktorska disertacija obranjena je 1962. godine. Obranom doktorskih disertacija svjedoče o njegovanju znanstvenog rada i novim saznanjima za potrebe privrede i osiguravanju vlastitog znanstvenog kadra. Na Fakultetu je obranjeno 59 doktorskih disertacija.

Opsežan je znanstveni i stručni rad nastavnika i suradnika za potrebe privrede.

Mnoge znanstvene radove nastavnici i suradnici publiciraju u renomiranim inozemnim i domaćim časopisima. Vlastita udžbenička literatura je vrlo značajna tokom svih ovih godina.

Nastavni i znanstveno istraživački rad se obavlja na Fakultetu u vlastitoj zgradi. Struktura prostora je zadovoljavajuća.

Znatno dio zauzima laboratorijski i kabinetski prostor. Fakultet ima biblioteku s čitaonicom. Biblioteka posjeduje preko 8000 knjiga i sve najznačajnije stručne časopise. Posljednjih su godina znatna sredstva uložena za osuvremenjivanje opreme, posebno opreme za znanstveno istraživački rad, računalnu opremu i dr.

Razvijena je suradnja sa visokoškolskim i znanstvenoistraživačkim institucijama u zemlji i inozemstvu. Ostvareni su mnogobrojni oblici suradnje sa uglednim institucijama visokog obrazovanja i znanosti iz mnogih zemalja svijeta.

Širenju i jačanju suradnje u nastavnoj i znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, posvećivala se posebna pažnja, s težnjom da se priroda međusobne isprepletenosti svih ljudskih stvaralačkih aktivnosti ne stavlja u uske okvire. Ta nastojanja različitoga intenziteta i uspjeha u pojedinim fazama razvoja kemije i tehnologije, uključuju se u opće težnje i potiču sazrijevanje, kreativnije življenje sveučilišnog i općedruštvenog života.

Značaj Tehnološkog fakulteta u Tuzli, u regiji sjeveroistočne Bosne i u Bosni i Hercegovini može se iskazati brojnim pokazateljima. Ovdje bismo spomenuli samo neke: mijenjanje strukture stanovništva, školovanje djece kojoj ne bi bilo dostupno školovanje, proširenje i izgradnja industrijskih kapaciteta, a samim tim i veće zapošljavanje radnika.

Juraj NOVOSEL

Autor ovih redova bio je prvi zaposleni djelatnik na Fakultetu i upisan u matičnu knjigu pod rednim brojem jedan - dana 1. listopada 1959. godine.

Prof. dr. Izudin Kapetanović, rektor:

“Quo vadis Universitas studiorum Tuzlaensis”

Na početku svoga novog, dvogodišnjeg mandata na dužnosti rektora Univerziteta u Tuzli prof. dr. Izudin Kapetanović 17. studenoga održao je predavanje za studente i profesore o temi “Quo vadis Universitas Studiorum Tuzlaensis”.

Uz osvrt na dosadašnje rezultate ostvarene u proteklih pet godina u reformi Univerziteta u skladu s Bolonjskom deklaracijom rektor Kapetanović iznio je programske ciljeve Univerziteta do 2010. godine. Cilj je da se do 2010. godine tuzlanski univerzitet uključi u mrežu europskih univerziteta, po svim svojim institucionalnim i akademskim obilježjima. Kako se u narednom razdoblju ne planira otvaranje novih fakulteta i studijskih odsjeka do 2010. godine naglasak će biti dat na akademsku reformu i poboljšanje materijalnih uvjeta za odvijanje nastave pri čemu posebno mjesto zauzima nastavak informatizacije. Novi

pristup studentima i nastavi, veće uključivanje studenata u donošenju odluka na univerzitetu, neki su od prioriteta nastavka akademske reforme. Kada je u pitanju jačanje materijalne baze univerziteta već za narednu godinu je planirana adaptacija zgrada Rudarsko-geološkog i Farmaceutskog fakulteta, obaju studentskih domova i restorana, proširenje kapaciteta Filozofskog fakulteta, izgradnja amfiteatra uz Univerzitetsku dvoranu, knjižnice u sklopu kampusa na Slatini s 150.000 knjiga, internet salonom i prostorom za učenje, te bazena u sklopu Fakulteta za tjelesni odgoj.

Univerzitet u Tuzli sve će se više oslanjati na svoje vlastite snage kada su u pitanju novi projekti, a sve manje na proračunska sredstva. Dostignuta razina od 40% ostvarenih prihoda vlastitom djelatnošću nastojat će se povećati razvojem poduzetništva kao osnovne doktrine u upravljanju Univerzitetom. U novim okolnostima Univerzitet će se kako je kazao rektor Kapetanović, boriti za svakog studenta jer će broj studenata i prolaznosti biti čimbenici u dodjeli sredstava za visoko obrazovanje koje treba preći na državnu razinu. Također radit će se na boljoj povezanosti univerziteta s gospodarskim subjektima i aktivnom uključivanju u sve društvene, a posebice gospodarske tokove. U svakom zaključku rektor Kapetanović je naglasio da će kao začetnik reformi u BiH, tuzlanski univerzitet bez obzira na sve otpore i procese nastaviti proces reformi i da će na taj način dati maksimalan doprinos ekonomskoj i svakoj drugoj obnovi BiH te da će ishoditi svojim studentima kvalitet studija koji zaslužuju.

Prijam za tim Univerzitetskoga kliničkoga centra

10. studenoga načelnik Tuzle, Jasmin Imamović, organizirao je svečani prijam za tim Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla na čelu sa prof. dr. Milomirom Maleševićem, koji je uradio prve alogene transplantacije koštane srži. Ovaj tim je 6. studenoga uradio i treću uspješnu alogenu transplantaciju koštane srži, a do kraja godine planira izvesti još dvije. Alogena transplantacija koštane srži drži se najkompliciranijim i najsloženijim modalitetom liječenja malignih i nemalignih, stečenih i urođenih oboljenja krvi. U europskim medicinskim centrima jedna transplantacija košta 200.000 eura, a na UKC Tuzla se za ta sredstva može uraditi pet do osam transplantacija. Iz UKC tvrde da će godišnje biti moguće izvesti između 40 i 50 transplantacija. “Ovo što je uradila tuzlanska medicina, predstavlja vrh moderne medicine”, kazao je vođa tima za

transplantaciju koštane srži prof. dr. Malešević, dodajući da UKC Tuzla može zadovoljiti potrebe cijele BiH kada je riječ o transplantaciji koštane srži s davaoca, a koja se jedino u Tuzli izvodi. Na UKC Tuzla presađivanje koštane srži bit će omogućeno svim pacijentima bez obzira odakle dolaze, rekao je prof. dr. Malešević.

Operativni zahvati koje je izveo liječnički tim za transplantaciju koštane srži značajni su ne samo za Tuzlu, već za cijelu BiH i regiju. UKC Tuzla napravio je još jedan korak naprijed, kada je u pitanju razvoj medicine u BiH ovaj put tim na čelu sa prof. dr. Maleševićem jer po prvi put je u BiH izvedeno presađivanje koštane srži sa davaoca i to treći put za redom. Ovo je velik preokret za medicinu u BiH, a kad je veliko za BiH za Tuzlu je preveliko”, rekao je s ponosom načelnik općine Jasmin Imamović.

Pamćenje i zaborav Zašto dugo pamtimo i brzo zaboravljamo?

U amfiteatru Franjevačke teologije u Sarajevu održan je 24. studenog 2004. okrugli stol na temu „Pamćenje i zaborav. Zašto dugo pamtimo i brzo zaboravljamo?”

U ime priređivača Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita i Franjevačke teologije Sarajevo riječ dobrodošlice i pozdrava izrekao je dr. Ivan Šarčević, dekan Franjevačke teologije, koji je napomenuo da se o ovoj temi danas gotovo i ne želi govoriti.

Zatim je fra Bože Vuleta, ravnatelj Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita, pokušao dati odgovor na pitanje *Zašto ova tema?*, kazavši kako se u djelovanju Instituta može prepoznati dijaloška linija i otvorenost za suradnju s drugim religijama.

Održavanje ovog okruglog stola bit će opravdano samo ako pridonese traženju oproštenja i međusobnog pomirenja.

Fra Luka Markešić je predstavio Zbornik radova *Pamćenje i kršćanstvo* u kojemu su skupljeni radovi međunarodnog simpozija koji je održan u Trogiru prošle godine. Zbornik su objavili Franjevački institut za kulturu mira i hrvatski “Caritas”. Uslijedila su izlaganja **Orhana Bajraktarevića** *Religijski simboli i pamćenje u islamskoj tradiciji* i **Mate Zovkića** *Pluralnost i pamćenje u kršćanstvu*. **Enver Kazaz** je govorio o *Ideologiji pamćenja u južnoslavenskom romanu/interliterarnost južnoslavenske zajednice od romantizma do sloma moderne*, dok je Michael Schrono pokušao dati odgovor na pitanje *Što danas pripada kolektivnom pamćenju SR Njemačke?* Ugo Vlaisavljević je

govorio o *Politici identiteta i politici pamćenja*, a **Mile Babić** o *Mitu i pamćenju*. Sjećanje koje ne uključuje oprost i pomirenje je razaranje i samouništenje, zaključio je Babić.

Na kraju je fra Ivan Šarčević iznio rezultate jedne ankete provedene među ženama Srebrenice i Podrinja. Prema provedenoj anketi njih 3% mrzi, 8% bi možda nešto učinile onima koji su im nanijeli zlo, dok ostale žale što nisu mogli učiniti nešto više za svoje bližnje.

Živa rasprava nakon izlaganja pokazala je da se o temi *pamćenje i zaborav* ima što reći i da bi ona trebala biti prisutnija u današnjem svijetu.

Kako smo sačuvali Bosnu i Hercegovinu

U Kamernom teatru 55 u Sarajevu predstavljena je 20. studenog 2004. knjiga dr. sc. Ivana Markešića “Kako smo sačuvali Bosnu i Hercegovinu” koja je objavljena u povodu 10. obljetnice Hrvatskog narodnog vijeća u Bosni i Hercegovini (HNV). O knjizi su govorili akademik prof. dr. Božidar Matić, prof. dr. Mirko Pejanović i prof. dr. Šaćir Filandra.

Na početku programa predsjednik HNV dr. fra Luka Markešić pozdravio je autora, promotore knjige i prisutne goste. Kako je knjiga objavljena u povodu 10. obljetnice HNV BiH fra Luka se osvrnuo na desetogodišnji rad HNV. Podsjetio je da je HNV osnovano na saboru Hrvata u Sarajevu 6. veljače 1994. godine kao njegov izvršni organ. Na tom Saboru istaknuto je opredjeljenje za cjelovitu BiH kao ravnopravnu državu svih naroda. Na drugom saboru 1998. godine zatraženo je ravnopravno uređenje BiH kao suverene, demokratske države u kojoj će biti zagarantirana ista prava svim narodima. Na trećem saboru 2000. godine naglašena je potreba dogradnje Dejtonskog sporazuma, zapravo cjelovito provođenje toga sporazuma. Dr. Markešić je najavio održavanje 4. sabora HNV sljedeće godine.

Prvi predstavljatelj **akademik Matić** govoreći o knjizi kazao je kako će ona „zauvijek sačuvati istinu o vremenu i instituciji koja je u njemu nastala”. To je vrijeme u kojem su uništene institucije i u kojem se pokušavalo mijenjati granice. U takvom vremenu HNV je generiralo dobre ideje kao što su ideja kantonizacije koja je u kratkom vremenu implementirana washingtonskim sporazumom. Knjiga pokušava sačuvati ono što se onda događalo, zaključio je dr. Matić.

Prof. Pejanović je naglasio kako je u knjizi objavljeno dosta dragocjenih dokumenata. Osvrnuo se na prvi opći dio knjige u kojemu je govor o početku pluralizacije u BiH, osnivanju Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, kao i na drugi dio posvećen radu HNV. Prema njegovim riječima Sabor 1994. zaustavio je podjelu BiH po etničkom principu - to je kruna Sabora, kazao je prof. Pejanović. I na kraju, prof. Pejanović je kratko progovorio o suradnji Srpskog narodnog vijeća i Hrvatskog narodnog vijeća na zaustavljanju podjele BiH po etničkom principu, te čestitao jubilej HNV.

Dr. Filandra govoreći o knjizi spomenuo je neke dobre i loše momente knjige. Knjiga je prema njegovu mišljenju, uspio monografski prikaz jedne hrvatske nacionalne institucije

u vremenu kad se nacionalno i demografsko nije isključivalo. Ona svjedoči o postojanju hrvatske sekularne inteligencije u Bosni. U knjizi se prema njegovu mišljenju, Bošnjaci spominju u negativnom kontekstu. Izrazio je uvjerenje da to nije stav autora nego posljedica nedovoljnog međusobnog poznavanja. Na kraju je prof. Filandra postavio pitanje naslova knjige koji precizno sugerira da je HNV sačuvalo BiH, da bi zaključio da se u knjizi ne spominje suradnja drugih NVO u očuvanju BiH. Nakon predstavljača prisutnima se obratio i sam autor koji je govorio o nastanku knjige od same ideje do njene realizacije. Knjigu je posvetio roditeljima koji su ga „naučili voljeti Bosnu i bosanske franje-vce” i svojoj obitelji. Objasnio je zašto se odlučio za ovaj naslov. U vremenu kad je BiH bila pred podjelom HNV je jedino ponudilo koncept uređenja BiH, kao jedne, demokratske i višenacionalne države. Tako je došlo do ovoga naslova, zaključio je dr. Markešić.

Prisutnima se s nekoliko riječi obratio i gosp. **Ivica Pandžić**, direktor izdavačke kuće Synopsis koja je u suizdavaštvu s HNV objavila knjigu.

FIA

Od 15. do 26. studenoga održani 11. Tuzlanski pozorišni dani

Narodno pozorište Tuzla i ove godine je organiziralo tradicionalnu manifestaciju Tuzlanski pozorišni dani, koji su trajali od 15. do 26. novembra. Ansambli tuzlanskog pozorišta je premijernim izvođenjem komada „Dolno

solan” Seada Žulića iz Mostara otvorio ovogodišnje, 11. Tuzlanske pozorišne dane. Ovaj neverbalni komad, koji se bazira isključivo na pokretu, priča je o soli kao izvoru života kroz povijest Tuzle. Iako takva djela nisu česta na tuzlanskoj pozorišnoj sceni, „Dolno solan” je dobio dobre kritike publike.

Nakon ove premijere, uslijedila su gostovanja Narodnog pozorišta Sarajevo sa Gogoljevom „Revizorom”, ansambla Srpskog narodnog pozorišta Novi Sad koji je izveo „Pokondi-renu tikvu”, Tea-tar Omega Varaždin „Nismo svi za raj”, beogradski Atelje 212 se predstavio sa komadom „Put do nirvane”, Hrvatsko kazalište Pečuh izvelo je predstavu „Lucidum intervallum”, SARTR sa „Doktorom Šusterom”, Hrvatsko narodno kazalište Osijek gostovalo je s „Osam žena”, Pozorište mladih Sarajevo „Šta ćemo sad?”, Kamerni teatar 55 Sarajevo predstavio se „Ubojstvo u noćnom vlaku”, a Crnogorsko narodno pozorište Podgorica je izvedbom komada „The beauty queen” zatvorilo Tuzlanske pozorišne dane. Novina koja je ove godine uvedena je „vikend za djecu”, u okviru kojeg su tuzlanski glumci izveli lutkarsku predstavu rađenu po bajci Hansa Kristijana Andersena „Hrabri olovni vojnik”, a Pozorište mladih Sarajevo je izvelo „Zaljubljenog krokodila”.

Prema ocjeni publike, ali i uprave NP Tuzla, ovogodišnji Tuzlanski pozorišni dani su bili najuspješniji, s obzirom da je kroz salu prošlo oko 4.000 posjetitelja, a izvedene predstave ih nisu

razočarale. Naprotiv. U većini slučajeva, glumci su se, nakon dugotrajnog aplauza, vraćati na bis.

Glumačka igra „razbijena” je gostovanjem sveučilišnog Orkestra za novu muziku iz Graca, pod dirigentskom palicom Ede Mičića, koji su izveli avangardna djela za sopran i violu, harmoniku i violončelo, te ansambl i sopran, a autor jednog izvedenog djela za orkestar i osam glasova je Tuzlanka Belma Bešlić, koja studira na Univerzitetu u Gracu.

- Naš stil je provokacija, avangarda. Mislim da je kombinacija našeg gostovanja u okviru pozorišnih susreta dobra, pogotovo što se predstavljamo s nečim novim, nečim što je ovdje manje poznato-istakao je dirigent i ravatelj ansambla, Edo Mičić.

Vršilac dužnosti direktora NP Tuzla, Milenko Iliktarević također smatra da su ove godine, iako su Tuzlanski pozorišni dani protekli bez velike pompe, polučili najbolji rezultat. Zadovoljna publika i velika posjećenost predstava je najbolje

mjerilo uspjeha jednog pozorišta.

-Mislim da je stvar ujednačenosti predstava donio taj sud, jer nije bilo koje su podbacili kvalitetom. Do sada su na revijama bila dva-tri teatra, koji su dolazili sa katastrofalnim predstavama, što je srozavalo reviju-istakao je Iliktarević.

Nakon 11. Tuzlanskih pozorišnih susreta, koji su osim MESS-a jedini međunarodni susreti teatar, nameće se pitanje da li će oni prerasti u festival. Iliktarević se slaže da su Tuzlanci zaslužili pozorišni festival, ali da to zavisi od „raspoloženja” kantonalne i općinske vlasti da li će izdvojiti sredstva za tu namjenu. No sudeći prema trenutnom načinu raspodjele budžetskih sredstava, Tuzla neće u skorije vrijeme dobiti pozorišni festival.

J. Šarac

FORMA, BOJA, JAZZ i JA

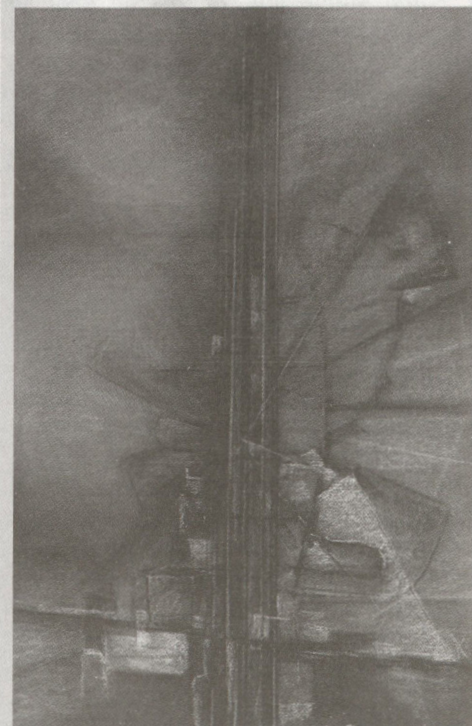
ZDRAVKO NOVAK, akademski slikar
- grafičar

IZLOŽBA SLIKA

Prigodom četrdesete obljetnice umjetničkoga rada i pedeset godina bavljenja glazbom - održan je jazz koncert i promocija CK „Muzika moje mladosti”, te je otvorena i retrospektivna izložba likovnih radova.

Obje manifestacije su održane 5. studenoga u teatru „Kabare” - Hotel „Tuzla.

FORMA, BOJA, DŽEZ I JA
SLIKE I PAVTE
ZDRAVKO NOVAK # *Plavuh*

Praznina (ne)nađenoga Ili: “umiranje, koje ljudi vole nazivati životom”

(“Strah i glad”, Zdravka NIKIĆA. Nakladnici: HKD “Napredak”, Podružnica Split i HKD “Napredak”, Podružnica Mostar)

Knjiga “Strah i glad” - Zdravka Nikića, iz Gruda, može se svrstati u uobičajene romane ovoga vremena i prostora, bar što se tematike tiče. Radi se o posljednjem ratu na području Balkana i posljedicama koje je ostavio iza sebe. Zar ne bi svi oni koji su to preživjeli mogli napisati nešto slično? Tematski - DA, ali teško da bi svi oni koji bi pisali napisali ovo što je autor Nikić.

Za ovaj roman recenzent Jozo Mašić ističe kako: “izmiče, otima se, klizi i ne prima čitatelja u svoj svijet”, a naziva ga i “nekonzistentnim, bez čvrste strukture i vidljive priče”. Još jedna od važnih karakteristika su mali dijelovi (priče) koji egzistiraju samostalno, ali su i povezani, pa na jedan čudan način tvore cjelinu. Mističnom i neobičnom u ovome romanu doprinosi i način pričanja, koji predstavlja prepletanje događaja, sjećanja i vraćanja u sadašnjost, kako bi se sve završilo baš onako kako je i počelo, vječnim pitanjem na koga još nitko nije odgovorio - **konačni smisao svega!**

Ono što je ovome romanu dalo jednu posebnu aromu je “podtéma”, koja mnogo puta dobiva glavnu ulogu. To je traženje izlaza i nalaženje razočarenja i praznine u začaranoj kvadraturi trokuta - Doline suza “gdje se kuha-ju kosti tri(ju) naroda”. Traženje dosta podsjeća na filozofiju istočnih religija, čemu posebno doprinosi nerješiva zagonetka koju pisac postavlja u proslavu: “**stati // ne stati // ostati // ili // nestati // stati // i // nestati // ostati // a // ne stati.**”

S druge strane, radi se o članu jedne hrvatske obitelji, iz Hercegovine, koji traga za identitetom i ljubavi, a u isto vrijeme se boji onoga što traži. Tu je i tema redovništva, koju su obrađivali mnogi autori, a Nikiću je bliska, jer je pohađao Franjevačku srednju školu za spremanje svećenika.

Važne odlike glavnoga lika ovoga romana su primarno strah i glad, kako i sam naslov kaže. On je, također, jedan razočaran, neraspoložen čovjek koji ne živi nego životari i stalno traži sebe, pokušavajući “dosanjati posljednje snove promašenoga života”. Zanimljiv je njegov stav prema životu i smrti, jer smatra kako je to jedno “umiranje, koje ljudi vole nazivati životom”.

Biblijski naslovi (“A bijaše suša i gavr-novi graktahu gladni” ili “I ne uvedi nas u napast”) opreka su priči o komunizmu - “Pred vratima beznada”, koja je simbolično predstavljena pišćevim susretom s kosturima. Naime, glavni lik (autor) potiče iz siromašne religiozne hrvatske obitelji, čija se filozofija ne slaže s politikom komunizma, zbog čega je pisac često odbacivan od društva, što pokušava prikazati spomenutim pričama.

U takvom društvu on postaje čudak, koji vremenom prihvaća svoju ulogu i suživljava se s njom. Vrlo je čudan njegov odnos prema ženama. On ih želi, ali ih se u isto vrijeme boji i smatra ih grijehom, čime ih tjera od sebe. Marija je njegova ruka koja ga vodi i pojavljuje se kada mu je teško, što se može

protumačiti i kao preizražena religioznost, iako je napustio redovništvo, zbog pravila koja su ga isuviše spustavala. On, glavni lik, čak završava u ludnici, gdje ga čitatelji i upoznaju, a cijeli roman je njegovo sjećanje na osobni život, dok se nalazi pod djetinjstvom jakih sedativa, čime se može objasniti bjelilo koje dominira njegovim putovanjima u prošlost.

Riječi koje najpreciznije opisuju osobnost glavnoga lika one su koje mu je doktorica uputila. “Svi mi tragamo. Svi nekoga ili nešto tražimo. Svatko od nas ima onaj izgubljeni dio sebe za kojim traga čitav život. Međutim, neki izgube i drugi dio sebe, jer žele gotovo nemoguće, žele potpunu komunikaciju sa Svjetlošću za kojom tragaju, a drugi samo slušaju Glas i slijede ga. Svatko sluša neki glas koji slijedi. Oni koji žele vidjeti osobu od koje dolazi taj glas, ne uspijevaju, pa su zato nesretni i stalno lutaju želeći dodirnuti usne koje šapuću te riječi. U tome je njihova tragedija što im glas onda postaje sve udaljeniji i zagonetniji.” Pisac, definitivno pripada drugoj grupi ljudi, a to je izvor sve njegove nesreće i razočaranosti. Zbog toga se odlučio poletjeti s Marijom, ali nije uspio, pa ga na kraju srećemo u njegovom fizičkom obliku i sa još uvijek neodgovorenim pitanjem na usnama: “**Koji je konačni smisao svega?**”

Zaista, koji je ?!

Svjetlana IVANOVIĆ

Završeni XXI. susreti profesionalnih kazališta u BiH u Brčkom “Phoenix (ni)je bio uzalud”

Prema ocjeni stručnog žirija XXI. susreta profesionalnih kazališta BiH najbolja je predstava u cjelini “Phoenix je sagorio uzalud” u produkciji Teatra START iz Sarajeva, u režiji Dubravka Bibanovića. Načinjena je prema tekstu Safeta Plakala, koji je primio Zlatnu

statuu vijećnice i grada Brčkog, nagradu i diplomu, te nagradu za najbolji dramski tekst.

Nagradu i diplomu dobila je Tatjana Šojić za najbolju žensku ulogu, Samra Mujezinović za kreaciju kostima, Ines Fančović za kreaci-

ju lika Simuna u predstavi i specijalno priznanje posthumno za Dubravku Bibanović. S Plakalom je nagradu za tekst ravnomjerno podijelio Zlatko Topčić za tekst “Glavom kroz zid”. Najbolja režija je Harisa Pašovića, a glazba Dine Šukalo.

Osnivačka skupština Udruženja izdavača i knjižara TŽ

18. studenoga u Tuzli je održana Osnivačka skupština Udruženja izdavača i knjižara Tuzlanske županije. Udruženje je osnovano radi realizacije ciljeva i zadataka u oblasti izdavačke djelatnosti i distribucije proizvoda izdavačke djelatnosti na tržištu,

uspostavljanja modernih standarda i normativa u oblasti izdavačke djelatnosti, izrade progresivnih projektnih zahvata za unapređenje izdavačke i knjižarske djelatnosti. Jedan od ciljeva Udruženja je okupljanje što većeg broja izdavačkih i knjižarskih kuća, te

drugih pravnih i ovlaštenih subjekata za izdavanje. Osnivanje udruženja podržali su predstavnici Ministarstva obrazovanja: Arhiva TŽ. Na području Tuzlanske županije ima oko sedamdeset izdavačkih i knjižarskih kuća.

RPS

Povijest, statistika, zanimljivosti i foto-dokumenti

("ŠPIONICA - u prošlosti i sadašnjosti"),
Nikola Veselčić, Hrvatsko kulturno
društvo "Napredak"
Lukavac, 2004. godina)

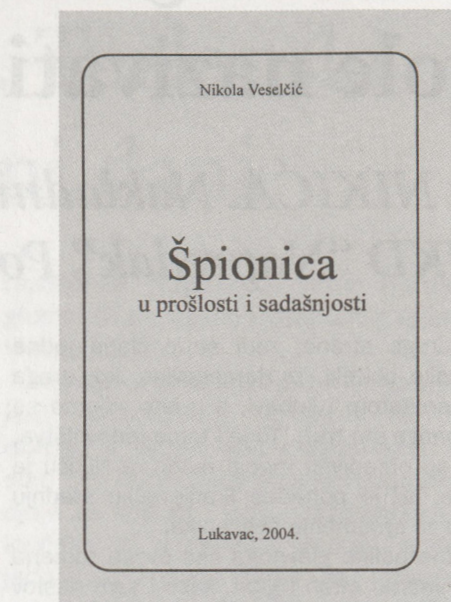
Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" Lukavac je ove godine objavilo zanimljivu publikaciju pod naslovom "ŠPIONICA - u prošlosti i sadašnjosti", Nikole Veselčića, iz srebničkog sela Srednja Špionica. Recenzenti knjige su dr. Andrija Zirdum i Franjo Kristić, profesor povijesti i latinskog jezika.

Autor Veselčić obrađuje povijest sela Špionica i Župe Špionica, gospodarstvo, školstvo, infrastrukturu, sport, zanimljivosti, običaje...! Zanimljiviji dijelovi knjige su pod oznakom priloge, kojima su dokumentirane informacije o svećenicima koji su bili u Župi Špionica; statistički pregled krštenih, vjenčanih i umrlih; popis nestalih i poginulih u Drugom svjetskom ratu...!

PREZIMENA KOJIH NEMA

Za buduće istražitelje zanimljiva je prezentacija prezimena koja su postojala ranije i ona koja postoje danas. Po N. Veselčiću ranije je u Srednjoj Špionici postojalo više od 120, a sada samo 31 prezime. Ono čega danas nema, a ranije je bilo, u svezi s prezimenima, su dvojnosti. Tako susrećemo prezimena: Banović-Vidić; Dežić-Antić i Dežić-Jurić; Jerković-Božić i Jerković-Ratkić; Jurić-Marić i Jurić-Šestić; Lučić-Peragić; Marić-Jurić; Matijević-Marić, Matijević-Tadić i Matijević-Tunjić; Mišković-Čulina; Nikolić-Brkić i Nikolić-Topalović; Topalović-Nikolić; Vidović-Čavić; Zulumović-Jozić i Zulumović Ninčić.

Mnoga prezimena su nestala, a neka nova nastala. Nekada su ovdje živjeli Amidžići, Andrići, Andrijevići, Androševići, Anđići, Arlovići i Arvatovići, a danas samo ANDRIJEVIĆI. Bilo je 13 prezimena koja su počinjala sa "B": Babunčić, Bacan, Bacanić, Bagarić, Banović-Vidić, Bataralo, Batiškić, Batista, Bijeljevin, Bilvanović, Bošnjaković, Božić i Brkić, a danas ovdje žive obitelji BAGARA i BULATOVIĆ, a tih prezimena ranije nije bilo. Publikacija bi bila privlačnija da je autor obradio i statističke podatke, naravno ako je mogao do njih doći, o broju žitelja sa bivšim

sadašnjim prezimena. Do aktualnih podataka moguće je doći, a čitatelju sa strane, sasvim sigurno, zanimljivo bi bilo saznati koliko danas u Srednjoj Špionici živi: Zulumovića, Vonsovića, Veselčića, Topalovića, Tomana, Tadića, Sokčevića, Paradžikovića, Nikolića, Muftića, Matijevića, Markovića, Marjanovića, Marića, Lučića, Lovrića, Kuprešakovića, Kneževića, Jurića, Jožića, Josića, Jerkovića, Gudeljevića, Džinića, Dogančića, Dežića, Čebića, Crljića, Bulatovića, Bagara i Andrijevića.

Zašto je Veselčić, preskočio ovu i ovakvu, statističku, obradu nemoguće je odgonetnuti prelistavanjem i čitanjem publikacije "ŠPIONICA - u prošlosti i sadašnjosti". Ni slučajno se ne može ustvrditi da je nevješć u ovome, jer je sasvim detaljno obradio popis nestalih i poginulih u Drugom svjetskom ratu. Tako iz ovoga dijela saznajemo da je nestao i poginuo 81 žitelj Srednje Špionice, a za njih 58 nije poznato gdje su stradali i eventualno pokopani, pa se vode kao nestali.

OBEŠTEĆENJE ZA POBJEGLU DJEVOJKU

Zanimljivosti iz Župe Špionica, narodni običaji i foto-dokumenti, najzanimljiviji su segmenti ove knjige, bar za potpisnika ovih redova. Od 28 navedenih zanimljivosti citi-

ramo: "Dana 19. 11. 1940. godine dođoše u Župni ured Špionica, Ilija Marković pokojnog Mate, Marko Marković pokojnog Nike, te Ilija Marković pokojnog Jure i rekoše da je Margareta Toman kći Franje Tomana i Kate r. Cvitkušić, iz Mašine-Moštanica, pobjegla sa jednim momkom iz Ledenica, a ostavila prvog momka Marka Marković, sa kojim se prstenovala i tri puta naviješćena. Ova nevolja, što je gore navedena djevojka učinila, jer je osramotila momka Marka Markovića i nanijela sramotu momkovoju kući, što je najgore trošak je veliki - što je momkov otac Ilija Marković učinio. Isti traži ovo od oca djevojke Franje Tomana (ili od momka sa kojim je djevojka pobjegla) 5.000 dinara ili da joj se ne daje krštenica."

Iz ovoga poglavlja saznaju se i činjenice: da je 1840. godine, u Špionici umrla Kata Crlić i to u 110. godini života, a 1859. godine umrla su Anto Čolić i Pero Marković, a živjeli su po stotinu godina. Jakova (Petra) Tomić, ubio je grom 15. 7. 1747. godine, a Kata žena Filipa Dežića, stara 45 godina, umrla je 19. 8. 1915. godine od kuge. Obradujući narodne običaje Veselčić opisuje: rođenje i krštenje; brak i vjenčanje; beg-enisanje; amanet; malu prošnju; prstenovanje; kupovanje odjeće; prošnju pod nazivom "JABUKA"; pozivanje na pilav (svadbu - op.a.); pripreme za pilav; komaru (djevojačko ruho - op.a.); pilav; prikazivanje kumovog dara; prikazivanje curskog ruva; smrt i sahranu; temeljsku i šljemensku u svezi sa početkom gradnje i pokrivanjem kuća; useljaj; ljuštenje kukuruza; sijela; mobe; maškare i lilanje. Detaljno su opisane narodne nošnje, naveden spisak narodnih liječnika.

Na kraju ove publikacije prezentirane su fotografije, arheoloških iskopina na lokalitetu Grabovik, stara župna kuća i stara župna crkva sv. Josipa, kapelice u Kosici i Jošaku, poljoprivredni alati, narodne nošnje, gospodarski objekti pokriveni tarabom, nekoliko nogometnih klubova i portret iz mladih godina prvog učitelja Mate BIKIĆA, danas umirovljenog novinara i povremenog suradnika Hrvatskoga glasnika.

N. J. IVANOVIĆ

INTERLIBER 2004.

Pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, a u suorganizaciji Zajednice nakladnika i knjižara u Zagrebu je, točnije na Zagrebačkom velesajmu, održan 27. međunarodni sajam knjiga INTERLIBER. U periodu od 8. do 13. studenoga, svoju su ponudu predstavila 223 izlagača, 166 iz Hrvatske i 57 iz inozemstva. Bio je to najveći i najuspješniji sajam knjiga od osamostaljenja Republike Hrvatske do danas kako po veličini izložbene površine

(15 000 m²) tako i po broju nakladnika i naslova.

U sklopu sajma svake se godine organiziraju brojni stručni i poslovni susreti nakladnika, knjižara, knjižničara, proizvođača opreme i sredstava za nastavu i odgoj, stručni okrugli stolovi, razgovori s autorima, književne radionice i brojni drugi sadržaji.

Bosna i Hercegovina je, također, sudjelovala na ovogodišnjem INTRELIBERU, i to u svojstvu zemlje partnera. Nakladnici i pisci

iz Bosne i Hercegovine predstavili su se na zajedničkom štandu pod nazivom "Bosanska kuća".

U organizaciji Društva "Hrvatski dom", zaljubljenici u knjigu iz našega grada imali su priliku posljednjeg dana sajma posjetiti INTERLIBER i Zagreb. Posjet je organiziran kao vid zahvale simpatizerima Doma i mladima okupljenim oko svih naših kulturnih udruga.

Ivica KOVAČEVIĆ

Jubilej za ponos i pamćenje

U nazočnosti brojnih uzvanika iz cijele BiH, u Tuzli je 27. novembra/studenoga svečano obilježena 85. obljetnica osnutka i rada Sportskog društva Sloboda. U ovom društvu djeluje 11 klubova i tamburaška sekcija, sa više od 3.000 aktivnih sportaša, sportskih djelatnika i drugih članova.

Prigodan referat o uspjesima i rezultatima, kao i problemima društva, podnio je dr. Anto Raos, predsjednik Upravnog odbora. Rekao je da Sloboda djeluje od 20. studenoga 1919. godine, kada su osnovani nogometni klub Gorki, poslije zabrane 1924. godine preimenovan u NK Hajduk, a od 1927. djeluje kao NK Sloboda. Uz nogometaše su 1919. godine osnovani dramska i tamburaška sekcija, koji su dugo sačinjavali okosnicu jedne od najstarijih i svakako najuspješnijih sportskih obitelji ne samo u BiH nego i šire.

Poslije Drugog svjetskog rata društvo postaje brojnije, jer se osnivaju košarkaški, boksački, rukometni, teniski, plivački i drugi klubovi. Među posljednjima su u ovu sportsku obitelj ušli šahisti i karataši. Od 1993. godine RSD prerasta u Sportsko društvo Sloboda, koje je uz OSD Jedinstvo još jedino opstalo, dok su se tijekom rata osnovani HŠK Zrinjski i SD Zmaj od Bosne - ugasili.

Dr. Raos je s posebnim pijetetom govorio o stotinama domoljuba koji su u dva posljednja rata sudjelovali u odbrani slobode i domovine, od kojih je živote izgubilo njih 138, te im je na svečanoj sjednici odana počast. Spomenuo je brojne uspjehe klubova i pojedinaca, posebno naglasivši da je na stotine sportaša branilo boje raznih reprezentativnih selekcija bivše zajedničke države i BiH, a među njima su bili i najbolji

košarkaš u BiH svih vremena, Mirza Delibašić, te atletičar Zlatan Saračević, osvajač zlatne i brončane medalje na dva dvoranska prvenstva Europe u bacanju kugle, kasnije proglašen sportskim stoljeca u općini Tuzli.

Ovom je prilikom dr. Raos kazao kako su danas sportaši, pa i SD Sloboda, zbog nedostatka zakonske regulative za sport, prepušteni sami sebi, te su mnogi klubovi ove sportske obitelji u iznimno teškoj materijalnoj situaciji. Ipak, rekao je kako je društvo sve minule godine prolazilo brojne scile i haribde i uvijek je opstajalo, te je izrazio uvjerenje da će tako biti i ubuduće. Pozvao je vlasti Tuzle i kantona da sportašima pomognu većim izdvajanjima iz proračuna za ovu oblast ljudskog djelovanja.

Za postignute rezultate, uspjehe i doprinos afirmaciji klubova i društva, u cijelosti, odlučeno je da se pojedincima i kolektivima dodijeli 31 plaketa SD Slobode, 49 povelja, te 92 specijalna priznanja društva, a uručenje je najavljeno za ovaj mjesec.

Tekst i snimke: Miro Petrović

IZ KULTURE

Dani Bosanskoga kulturnog centra u Tuzli

IZLOŽBA RADOVA NAGRAĐENIH AUTORA

U Bosanskom kulturnom centru u Tuzli od 5. do 20. studenoga upriličena je izložba radova nagrađenih autora s 2. bijenala umjetnosti minijature BiH. Izloženo je oko četrdeset djela autora različitih likovnih izraza. Izložena djela su radovi Dragane Nuić-Vučković iz Širokog Brijega, Renata Rakića iz Gradiške, Josipe Bralo iz Viteza, Marija Šunjića iz Mostara i Dževdeta Nikočevića iz Sarajeva.

KONCERT FOLKLORNOGA ANSAMBLA DOMA MLADIH

U okviru manifestacije Dana kulture, održan je koncert ansambla Doma mladih Tuzle.

IZLOŽBA KNJIGA TUZLANSKOGA KANTONA

Upriličena je izložba knjiga TK, koja bi od sljedeće godine trebala prerasti u Sajam knjiga.

PREDSTAVLJANJE KNJIGA

U ponedjeljak, 22. studenoga, predstavljen je roman "IZ POZADINE" književnika ZLATKA DUKIĆA. Roman su predstavili prof. dr. Enver Mandžić i prof. Omer Hamzić, a govorio je i sam autor.

U srijedu, 24. studenoga, predstavljena je knjiga "Armije ljljana drugoga korpusa", koju je priredio Hasib Mušinbegović. Knjigu su predstavili prof. dr. Salih Kulenović i prof. dr. Nail Kurtić.

Udruga Hrvatska žena Tuzla

EDUKATIVNA TRIBINA "ZDRAVA ISHRANA"

Udruga "Hrvatska žena" organizirala je u prostoru Hrvatskoga doma u Tuzli u srijedu 17. studenoga 2004. edukativnu tribinu "ZDRAVA ISHRANA".

Stručni izlagač na ovoj tribini bila je liječnica Katarina Kovačević, dr. med., a tribina je organizirana uz materijalnu pomoć TALDi Tuzla.

Tribina je bila dobro organizirana i puna dvorana bila je zadovoljna, a posjetitelji su izrazili želju da ovako sadržajnih tribina bude više.

PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI BIH I BLAGDANA SVETE KATARINE

Udruga "Hrvatska žena" organizirala je u povodu 25. studenoga Dana državnosti BiH i blagdane Svete Katarine druženje uz pjesmu i glazbu u prostorijama Hrvatskoga doma.

Neodoljivi češnjak

Engleska kraljica Viktorija (1819-1901) veoma je voljela okus češnjaka, međutim, nije ga mogla konzumirati jer ga njezin želudac nije podnosio. Iz tog razloga njezin kuhar je morao žvakati češnjak i pritom izdisati iznad hrane koju je za nju pripremao, kako bi ona ipak mogla barem malo uživati.

Ljutnja

Victor Hugo, francuski književnik nije baš volio Goethea, pa se u društvu, kada se po tko zna koji put spomenuo Goethe, razljutio i rekao:

"Pa dosta više tog Goethea! Zašto mu posvećujete toliko pažnje? Što je uostalom, on napisao ne računajući "Razbojnik"?!"

Prijatelji su ga upozorili da "Razbojnik" nije napisao Goethe, već Schiller, a Hugo tada uzviknu:

"Evo, vidite! Čak ni to nije njegovo djelo!"

Spavalica

Mnogi ljudi vole puno spavati, a među njima je bio i francuski književnik Tristan Bernard (1866-1947). Rano ustajanje za njega je bilo pravo mučenje. No, ponekad je to ipak morao učiniti, pa je u jednom slučaju rekao svojoj sobarici:

"Sutra ujutro imam važan sastanak. Molim vas da me probudite u sedam. U slučaju da ne ustanem do osam, onda me nemojte buditi do podneva."

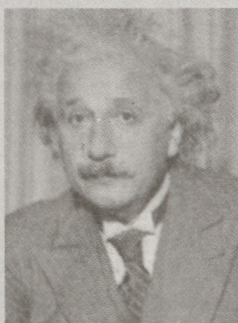
Osobni brijač

Kaligula, rimski car, između ostalog poznat je i po tome što je svoga konja imenovao senatorom. Jednog dana poželio ga je malo urediti te je naredio svom brijaču da mu napravi frizuru. Brijač je nerado to učinio, a nakon toga Kaligula ga je imenovao osobnim brijačem svoga konja. Brijač mu na to reče: "Hvala ti, care, ali nisam želio od njega tražiti novac, pa mi možeš ti dati umjesto njega."

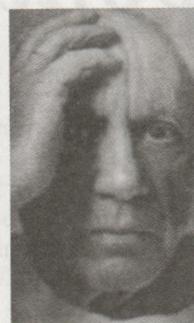
Slava

Kada su se jednom prilikom zajedno našli u istom društvu, Albert Einstein i Charlie Chaplin, povelu su razgovor o slavi. Razmjenjujući rečenice, u jednom je trenutku slavni znanstvenik rekao Chaplinu:

"Vi ste popularni jer vas razumije cijeli svijet. A što se mene tiče, ja sam slavan jer nitko ne razumije ono što govorim".

Ormar

Kada je slavni španjolski slikar Pablo Picasso preuređivao svoj dom, nedostajao mu je još jedan ormar, pa da sve bude komplet uređeno. Međutim, nigdje nije mogao pronaći baš onakav kakav je zamislio, pa se obratio stolaru za pomoć. Na komadu papira nacrtao je skicu ormara posebnog oblika i veličine te upitao stolara:

"Koliko će me koštati takav jedan ormar?"

"Neće vas koštati ništa ako mi potpišete ovu skicu", odgovori stolar.

Genijalna ideja

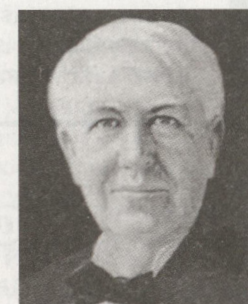

Nakon što je u mladosti napisao roman, engleski književnik William Somerset Maugham (1874-1965) nije bio zadovoljan njegovom prodajom. Iznevjerio ga je i izdavač koji više nije želio ulagati u reklamu, pa se William sam dosjetio rješenja. U više londonskih novina objavio je oglas sadržaja:

"Mladi muškarac, milijunaš, uživa u sportu, emotivan i pun razumijevanja,

traži djevojku koja se u svakom pogledu podudara s junakinjom novog romana Williama Somerseta Maughama." Već nakon nekoliko dana sve su knjige bile rasprodane.

Ulazna vrata

Ulazna vrata Edisonove kuće su se teško otvarala i zatvarala. To je primijetio i jedan njegov poznanik koji ga je često posjećivao: "Vrlo je zanimljivo kako pored tolikih svojih izuma nisi smislio nešto i za ova vrata."

"Naravno da sam nešto smislio! Svaki posjetitelj pri ulasku potisne 20 litara vode u moj bazen."

Prolom oblaka

Ksantipa, supruga grčkog filozofa Sokrata, pojam je zločeste i svadljive žene. Pošto se je Sokrat često sastajao s prijateljima i poznanicima i raspravljao o filozofiji te malo vremena provodio sa suprugom, njoj je to dosadilo, pa je počela na njega vikati. Sokrat je sve to mirno slušao i čekao da ona završi, a onda je jednostavno samo otišao. Ksantipa je tek tada pobjesnila, pa je

uzela posudu s vodom i kroz prozor polila Sokrata po glavi. No, on je i tada ostao miran i samo je rekao: "Znao sam da će nakon žestoke grmljavine biti prolom oblaka."

FENIKS

JESTE LI ZNALI...

Antioksidansi štite od oštećenja Najosnovniji su betakaroten, vitamini C i E te selen

Svježe i nekuhano

Konzervirana i gotova hrana sadržava vrlo malo antioksidansa, pa treba jesti što više svježeg, sirovog voća i povrća. Poželjno je što više različitih salata. Antioksidansa ima u zelenom lisnatom povrću, mrkvi, brokuli... Rezanjem i prokuhavanjem uvelike se uništavaju pa takvu hranu treba kupiti posve svježu, potom je treba što manje kuhati, i to na pari, nerezanu. Lisnatu hranu treba uvijek uzimati s malo ulja, najbolje maslinova, da bi se vitamini topivi u mastima mogli apsorbirati. Uvijek treba imati na umu da hrana, ovisno o tome je li kupljena svježa i je li dobro pripremljena, može imati od 0 do 100 posto antioksidansa. Tako mrkva može sadržavati od 70 IJ do 18500 IJ betakarotena, a naranče od 0 do 116 mg vitamina C...

Vrijednosti CELERA

Kultivirani celer, lat. *Aplum graveolens*, dvogodišnja je zeljasta biljka, koja potječe od divljega imenjaka s moč-varnoga tla. Poznat je još u starim kulturama: egipatskoj, grčkoj i rimskoj, u kojima se više trošio kao lijek nego začim. Legende spominju njegovu simboliku vezanu za život, smrt, slavlje... U Homerovo doba bio je (mirisni) simbol ljepote i veselja. U Rimljana je simbolizirao smrt, govorilo se "za njega još ima samo celera"... Manje se spominje kao afrodizijak, po čemu ga hvale u novije doba, ali je zato prvoklasan začim te diuretik i čistač organizma. Narodna medicina njegove alkaloide i eterična ulja smatra korisnima za izvlačenje tekućine iz tijela, katar pluća, šećerne bolesti, čišćenje krvi i druge tegobe. Celer se upotrebljava kao zadebljali korijen, sočna stabljika i lišće. Osim kao mirisni začim, sve se više rabi za svježe i konzervirane salate, umake i piree, te s drugim korjenastim povrćem kao osnovica za pirjanje.

Zelenilo nam produžuje život

Nedavna studija o trećoj životnoj dobi pokazala je da stariji ljudi koji imaju vrt ili žive blizu zelenih površina i parkova žive dulje od svojih vršnjaka koji nemaju pristup nikakvoj zelenoj površini. Čak su i ulični drvoredi značili razliku!

Brokula - spas za dojke

Zahvaljujući antioksidacijskom učinku na stanice, sastojak brokule sulforafan može usporiti razvitak raka dojke, pokazala

nedavna američka studija. Najviše te tvari sadrže mladice brokule.

Crno vino štiti prostatu

Istraživanje provedeno u Centru za istraživanja raka Fred Hutchinson pokazalo je da čaša crnog vina dnevno gotovo upola smanjuje rizik muškaraca da obole od raka prostate. Prema pokazateljima iz studije, zaštitni učinak crnog vina ne odnosi se samo na blaže oblike tumora, nego i one agresivne.

Znanstvenici su proučavali navike pijenja 753 oboljela i 703 zdrava muškarca. Našli su da je u skupini "vinopija", posebice onih koji su uglavnom pili crno vino, učestalost obolijevanja 48% manja. Smanjeni rizik zasigurno nije povezan s alkoholom, jer u osoba koje su pile pivo, bijelo vino ili žestoka pića nije uočena manja učestalost tumora prostate. Iako to ne mogu tvrditi sa sigurnošću, znanstvenici pretpostavljaju da zaslugu za to ima spoj resveratrol kojim obiluje koža crnog grožđa, dok ga je u bijelom grožđu daleko manje.

Vrijeme nije izlika

Kratkotrajno vježbanje u više navrata može nam pomoći da smanjimo količinu triglicerida u krvi podjednako kao i svakodnevni jednosatni program tjelovježbe, pokazala je nova studija. Vježbanje sprječava nagla povećanja masnoća u krvi koja nastupaju nakon masnih obroka. Dakle, ako ne stignete vratiti u teretanu, pomoći će i nekoliko 10-minutnih žustrih šetnji ubačenih među dnevne obveze.

Sedam savjeta za lakše disanje

1. Prestanite pušiti, to je neophodno.
2. Provjetravajte prostorije svakog dana, najmanje pola sata.
3. Redovito se bavite nekim sportom koji poboljšava kapacitet pluća: plivajte, vozite bicikl...
4. Hodati brzim korakom nekoliko puta dnevno.
5. Svakodnevno više puta ponovite niz od nekoliko dubokih uzdisaja i izdisaja, na otvorenom ili u provjetrenoj prostoriji.
6. Izbjegavajte udisanje toksičnih i nadražujućih čestica (boje, lakovi, sredstva za čišćenje...).
7. Ako radite u prenapučenju ili loše provjetrenju prostoriji, svakoga jutra pročistite pluća vježbama disanja.

Pet vježbi protiv nervoze

1. *Udobno se smjestite u sjedeći položaj, zatvorite oči i usredotočite pozornost na tijelo, osobito na one dijelove koji su vam bolni i napeti. Ne razmišljajte o brigama.*
2. *Polako udahnite kroz nos i pustite da vam zrak "napuni" truh. Izdahnite svom snagom kroz usta.*
3. *Naizmjenice stežite i opuštajte nožne prste, stopala i listove. Učinite istu vježbu sa svim parovima mišića, odozdo pa sve do lica.*
4. *Dišite duboko nekoliko minuta, otvorite oči i ustanite. Istegnite se podižući ruke što više možete. Ostanite u tom položaju nekoliko sekundi.*
5. *Zatim polako spustite ruke i nastojte što više približiti lopatične kosti na leđima.*

Šest velikana

Glavni antioksidanti su vitamini i minerali

Vitamin A

Vlažan je za zdrav vid (posebice noću); štiti pluća i sluznice. Štiti manje nego betakaroten.

Vitamin C

Pružza zaštitu protiv oštećenja izazvanih toksinima poput ugljičnog monoksida, aldehida i kadmija, koji dopijaju u tijelo zbog zagađenja okoliša i izazivaju oštećenja, mutacije i odumiranje stanica.

Vitamin E

Zajedno sa selenom, štiti od oksidacije masti u stanici sprječavajući promjene ili uništenje stanica.

Betakaroten

Taj biljni pigment, kojeg organizam pretvara u vitamin A, koristi protiv štetnih oblika molekula kisika (O i O3) - slobodnih radikala. Te molekule, nastale zagađenjem i djelovanjem duhanskog dima, oštećuju stanice (posebice plućnih tkiva i kože) te pogoduju razvitku raka.

Selen

Ovaj mineral, koji radi "timski" s vitaminom E, pomaže u uklanjanju peroksida koji utječu na genetsku tvar u stanici, lipide u krvi i kolagen, slabeći funkcije mozga, krvnih žila, kože i zgrušavanja krvi. Odstranjuje teške metale koji dopijaju u tijelo onečišćenjem okoliša, pušenjem i nekim proizvodima svakodnevne uporabe.

Cink

Ovaj oligoelement koji sudjeluje u svim staničnim mehanizmima, posebice u koži potiče uklanjanje slobodnih radikala odnosno peroksida koji utječu na stanične mehanizme uključene u nastanak bolesti. Također pomaže da se iz organizma ukloni olovo, drugi izvor slobodnih radikala.

VITA

**SVETKOVINE, BLAGDANI,
SPOMENDANI,
IMENDANI I OBIČAJI U
NEKIM KRAJEVIMA**

U mjesecu prosincu kršćanski svijet slavi obilježene vjerske i pučke blagdane.

- Adventsko razdoblje ili došašće je vrijeme duhovne pripreme za dolazak i rođenje Isusa Krista. To su dani pripreme na svetkovanje Božića.

- Na spomendan **Sv. Barbare** (4. prosinca) sije se božićna pšenica koja se na Badnjak stavlja u božićne jaslice pod božićnu jelku. Pučka simbolika ovog običaja nadahnjuje se božićnim žitom kao blagoslovom ljetine, odnosno prizivanjem dobre ljetine. Sv. Barbara je zaštitnica rudara.

- **Sv. Nikola** (6. prosinca). Večer uoči Nikolinja djeca stavljaju na prozore čizme očekujući darove koje te noći dijeli sv. Nikola obilazeći od kuće do kuće. Sv. Nikola je dobročinitelj i oličenje dobrote. Zaštitnik je mornara, putnika, trgovaca, ljekarnika, neudanih djevojačica, pa čak i zatvorenika i lopova.

Uz sv. Nikolu vezuju se brojne legende o dobročinstvima prema sirotinji i djeci. Sv. Nikola ima pratioca - rutavog crnog Krampusa (vraga) koji nosi ružnu masku s dugim isplaženim crvenim jezikom i rogovima na glavi.

Zveckajući lancima neposlušnoj djeci dijele pozlaćene šibe. Na leđima nosi koš u koji trpa zločestu djecu da bi ih odvuкао u pakao.

- **Bezgrešno začecće Blažene Djevice Marije** (8. prosinca). Vrijeme Došašća nosi naglašeno marijansko obilježje koje se na poseban način održava u zornicama, ranim jutarnjim misama na čast Majci Božjoj.

- **Sv. Lucija** (13. prosinca) je zaštitnica djevojaka. Na spomendan sv. Lucije običaj je sijati božićno zrnje u tanjurić ili zdjelicu zaliveno vodom. Ovo božićno žito bit će ures na stolu ili pod jelkom.

Od sv. Lucije do Božića ima dvanaest dana. Svaki od ovih dvanaest uzastopnih dana pretkauje redom kakovo će biti vrijeme za svaki mjesec sljedeće godine. Ovo pučko vjerovanje jednako je i za dane od Božića (odgovara siječnju) do sv. Tri kralja (Bogojavljenja).

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE

**POGINULI BRANITELJI HVO - 115. BRIGADE ZRINSKI
PROSINAC**

	Datum rođenja	Datum pogibelji
ZDRAVKO Jozo JOSIPOVIĆ	31. 08. 1959.	02. 12. 1992.
IVICA Stjepo MIŠIĆ	02. 07. 1957.	14. 12. 1992.
MIJO Mijo STJEPANOVIĆ	14. 05. 1968.	11. 12. 1993.

**POGINULI BRANITELJI HVO - 108. PJEŠAČKE BRIGADE
S TUZLANSKOGA PODRUČJA**

	Datum rođenja	Datum pogibelji
ANTO Marko DELIĆ	17. 06. 1955.	07. 12. 1995.
MIJO Ivo LUČIĆ	11. 01. 1965.	26. 12. 1995.

Pokoj vječni daruj im Gospodine i svjetlost vječna svijetli! Počivali u miru Božjem!
Udruga obitelji hrvatskih branitelja poginulih i nestalih u domovinskom ratu, HVO - SOLI, Tuzla

TUŽNO SJEĆANJE

DARKA (rod. KORUGA) BAN
10. 12. 1999-10. 12. 2004.

U tvom mirnom snu neka te prate naše misli, ljubav i sjećanje.
TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 09. prosinca 2004. godine navršilo se sedam godina od smrti

IVANA MARTINAŠEVIĆA - HANSA

S poštovanjem čuvat ćemo uspomenu na njegov plemeniti lik. Počivao u miru Božjem.
HRVATSKI GLASNIK

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 03. prosinca 2004. godine navršilo se osam godina od smrti

FRANJE BURDE

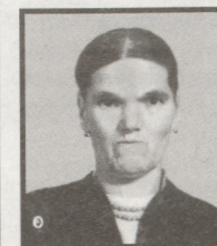
Ostat će u sjećanju svima s kojima je surađivao, dragim prijateljima i kolegama. Počivao u miru Božjem.
HRVATSKI GLASNIK

TUŽNO SJEĆANJE

DELFA (rod. TUNJIĆ) BOŽIĆ
22. 12. 2001-22. 12. 2004.

U tvome vječnom miru neka te prate naše molitve, ljubav i sjećanje.
TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 24. prosinca 2004. navršava se devet godina od smrti naše drage tetke

KATE (IVO) IVELJIĆ

Prošlo je devet tužnih godina bez tebe. Sjećamo te se s ljubavlju i poštovanjem. Počivaj u miru Božjem.
TVOJI SESTRICI I SESTRICNE

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	ZNAK SVETOG KRIŽA	ALATKA ZA KOPANJE TVRDE ZEMLJE	SINAGOGA	BIVŠI LETONSKI NOVAC	"KONJSKA SILA"	AUTOMOBIL ZNAK ZA URUGVAJ	DIO RUKU U PREGIBU	MJESTO NA OTOKU KRKU	STARA ZEMLJIŠNA MJERA	STAVAK, ODLOMAK, ZA TAKSU	PREDGRADJE LJUBLJANE	MINERALNA BOJA	ZNAK ZA KULU U SAHU	DVOSTRUKO MANJI DIO NEKE CJE-LINE	VELIKA SIBIRSKA RIJEKA	RASIJANOST	
UBROJITI URAČUNATI												PROTIVLJENJE MJERA ZA PAPIR					
SJEVERNI JELEN						JAMSTVO POSO-LJENO							I JEDAN I DRUGI GLUMICA EKBERG				
MJESEC OŽUJAK					STEPENIK DUHAČKO GLAZBALO						ST. ŠPAN. NOVAC MASNOĆA					ŠVEDSKA JOSIP OD MILJA	
ŽENSKO IME EMILJA					DRUŽBA "AIR CONTROL TEAM"				ALJKAVOST RIJEKA U ITALJI								
GLAZBENA KRAT. ZA "OPUS"			ORUĐE OSJETILO MIRISA					DAN U TJEDNU LUDOLFOV BROJ				TRIJEŠKA	BLAGDAN NA 1. STUĐENI				
FRANC. ŽIVAHNI PLES (KANKAN)							OPASAČ, REMEN, VOLUMEN					MUŠKO IME STJEPAN ITALIJA					
ŠESTI TON GLAZBENE LJESTVICE		TOKSINI PIJETAO							DJELATAN							SUMPOR LJETNIKOVAC	
NEPOZNATA VELIČINA					NAITANJE SLOVO DODACI, PRILOZI,								TREĆI VOKAL	LATINSKI POZDRAV TISUČINA METRA			
VAŽAN ZAČIN JELU			GLUMAC NALIS NJEŃU SLIČNI												INDIJ PRAVNI NASLOV		
SVETAČKE SLIKE																	
SKLADBA ZA DEVET GLASOVA																	
NASRT, NAVALA,								ŽITELJI PREDNJEI DIJELA INDIJE									
RIJSKI BROJ JEDAN		GRČKO SLOVO VELIKA PJEŠMA														TEMPO IZVORNI NAZIV ZA HOLANĐU	
GRAD U BUGARSKOJ							DVADESET I SEDMO SLOVO ABECEDE	UPITNA ZAMJENICA	ŽIVAC	STRANA SVIJETA	MAJAVO	KRAT. ZA "AD ACTA"	MEDUNAR. OZNAKA ZA SJEVER	GRAD U MAĐARSKOJ	KRAT. ZA "OTOCI" NA ZEMLJOPISNIM MAPAMA		
MEDUNAR. NOVINSKA AGENCIJA					DAN MRTVIH MORSKA OBALA									OD TOGA VREMENA PRVENSTVO			
ELEMENT HOLMIJ			NOTA SO-LIMIZACIJE SEDIMENT				TESARSKA ALATKA VULKAN U JAPANU						LATINSKO ŽENSKO IME ZNANOST O MORALU			EMANACIJA "AMERICAN BALLET THEATAR"	
SLAVNA DANSKA GL. NELSEN					ŽILA KUČAVICA MUŠKO IME, EDUARD							ERBIJ RIBARSKA NREŽA		RIJETKOST TAL GLUMICA ALIDA			
SUBILATNI SUGLASNIK		LUKA U FRAN-CUSKOJ POGODBENI VEZNIK						PETI PADEŽ NEG. DJEVEN								"BALTIMORE AIRWAYS" NIKAL	
PUNO-VAŽAN									DR. IME ZA OTOK BORNED OSOBNA ZAMJENICA								
URED EKONOMA										SAMOGLASNICI TONA						SASTAVNI VEZNIK SIMENS	
ODIJELA STARIH RIMLJANA							VRŠITI AGITACIJU										"SLUŽBA DRUŠTVENOG KNJIGOVODSTVA"

Glasilo Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • **Za izdavača:** Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • **Glavni i odgovorni urednik:** Juraj Novosel • **Lektor:** Alen Matošević • **Uredništvo:** Zdravko Anđić, Šimo Ešić, Vlado Kerošević, Petar Matanović, Alen Matošević, Juraj Novosel, mr. Luka Tunjić • **Urednik fotografije:** Martin Antunović • **Unos teksta:** Kata Čajić • **Adresa:** Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/272-061 • **E-mail:** napredak@inet.ba • **Tehnička priprema, repro i štampa:** "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • **Račun:** 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPZ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

UKRATKO

Jeste li znali o suzama

Obično se misli da su suze samo izraz tuge. No suze ne teku samo kad smo tužni.

Suza je bistra tekućina slanoga okusa. Izlučuje se iz suznih žlijezda smještenih uz prednji rub očne šupljine. Suze održavaju vlažnost rožnice oka. Koliko su ljudske suze, bilo da poteknu od radosti ili od tuge, teške? Svojedobno se izračunalo da treba više od 66.000 suza da se napuni posuda od pola litre. Jedna čovjekova suza teška je, naime 15 miligrama.

Atlantida otkrivena između
Cipra i Sirije

Izgubljeno kraljevstvo Atlantida nalazi se u moru između Cipra i Sirije, uvjereni su američki znanstvenici. Snimajući tijekom šest dana dno Sredozemnog mora, otkrili su masivne konstrukcije za koje se pretpostavlja da su ih stvorili ljudi. Trodimenzionalnim snimkama otkriveno je brdo opasano bedemima, a podudara se s opisom Atlantide koji je prije dvije tisuće godina ostavio Platon.

JESTE LI ZNALI?

Pokop bogatih Egipćana

Stari su Egipćani tijelo bogatog pokojnika čuvali tako da su najprije mozak i unutarnje organe spremali u posebne posude s poklopcima u obliku glava čovjeka, majmuna, šakala i sokola. Potom su "očišćeno" tijelo balzamirali te ga zamatali u nekoliko slojeva platnenih zavojica, a na glavu mu stavljali posebnu pogrebnu masku. Nakon toga pokapali su pokojnika u posebno zidane grobnice u kojima su ostavljali sve za što su mislili da je pokojniku "potrebno".

RADNJA ZA OBRADU I UGRADNJU MERMERA I GRANITA

KAMENOREZAC ILIĆ

VI. Ivica i Željko Ilić

Izrada spomenika i grobnica
Oblaganje stubišta i podova
Šankovi, klupice, stolovi

Bukinje 186 • Tel./fax: 035 286 689 • Mob: 061 139 851, 061 139 858

TK

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA

Osnovan 1992.godine

INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT

I ❤️ FM RADIO
Kameleon 102.7 MHz

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 http://www.kameleon.delta.com.ba
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

SOLI

HRVATSKI RADIO SOLI

92.7 MHz
103.4 MHz

Foto Žunić

TUZLA:

Mercator	035-301-735
Džafer mahala	035-254-594
Korzo	035-257-205
TZC "Sjenjak"	035-251-448
GRAČANICA	061-772-282
DOBOJ	053-227-554
JELAH	061-447-559
TEŠANJ	061-251-897

e-mail: zunic@inet.ba

stuhli

motel tuzla

VI.: Branimir Stuhli

Ul. Bukinjska br 60 • Tel. ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

KAMENOREZAC

LJUBAČE

TEL/FAX 035 571 783
061 146 475

SPOMENICI, STOLOVI, ŠANKOVI, KLUPICE, KAMINI...

MLIN

LJUBAČE

MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.O.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA

TEL/FAX ++387 35 80 85 36, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.

Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dođete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.

FRANJO BOSANKIĆ

**VODA KOJA
SVE
POKREĆE**

TUZLANSKI KISELJAK

A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla

Luciana

Građevinarstvo i trgovina

Magistralni put bb,
Lukavac BiH

Tel./fax: ++387 35 553 454
553 453

E-mail: luciana@bih.net.ba

PrintCom

GRAFIČKI INŽENJERING

75000 Tuzla Rudarska 61
Tel.: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

PAVIĆ - KOMERC

OVLAŠTENI SERVIS I PRODAJA VOZILA

tel: +387 35 384 291, 384 487; fax: +387 35 384 488 CITROËN

Javno komunalno preduzeće

CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ul. Krečanska broj 1

75000 Tuzla

Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 35 283 443

Fax: ++387 35 281 391

E-mail: cen.gri@bih.net.ba

HOLDINA

HOLDINA d.o.o. Sarajevo
Sarajevo, ulica Azize
Šaćirbegović 4b

OVLAŠTENI PRODAJNO SERVISNI CENTAR

SALON: SKC "Mejdan", Bosne Srebrene bb

Tel/fax: 035/270-021 e-mail: stuhli-auto@box.ms

SERVIS: Mramor, Majevička 2

Tel/fax: 035/384-500 Mob: 061/140-278

Radost sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla